

RMK I. 923
(2. péld.)

5402. *prech.*
quar.

RAB-SZABADETO

Isteni szent
M E S T E R S E G.

Mely szerént, Rabságból, s' egyéb In-
ségekől, keresztyén Felebarátink ki-
menekednek.

Prédicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában,
1657-ben. 26-dik 7bris, a' Harmadik
Böjt napon.

M E D G Y E S I P A L altal.

Ex Libris Johannis Pataki
Constant *i. flo.*

5402
16
Nyomtatott Sáros Patakon 1657.

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

SÁROS PATAKI Ecclesiában, 1657-ben,

26. Septembris celebrált tartott Harmadik Bőjt napi
Prædicatio.

1. Reg. 8. v. 46, 47, 48, 49, 50, 51.

46. Ha te ellened vétkezédnec (mert nincs az ember a' ki nem vétkeznék) és meg-haragszol rájok, és ellenségnek kezebe adod, és fogva el-viszik őket az ellenségnek földére, megszűz avagy közel.

47. Es ezekben vészit magokat a' földön, a' melyre fogva vitetted, és meg-térven könyörögni kezdenec neked azoknac földökben, a' kikől fogva el-vittet, mondván: Vétkezünk, hamissan és istentelenül cselekedtünk.

48. Ha mondom, meg-térnek te hozzád tellyes szívekből lelkekből, az ő ellenségeknec földökben, kik őket fogva el-vittet, és imádkozándnac teneked az uton, az ő földök felé fordulván, melyet adtál az ő atyoknak, és a' város felé, melyet magadnac választottál, és a' ház felé, melyet a' te nevednek eppittem.

49. Halgasd-meg mennyekből a' te lako helyedből, az ő imádságokat és könyörgéseket, és ály bősztu crettec.

50. Es légy kegyelmes a' te népednec, kik ellened vétkezédnec, meg-bocsátván ő nekic minden bűnöket, melyekkel ellened vétkeztenec: és szerezz kedvet nekic azoc előtt, a' kik őket fogva el-vittet, hog y könyörüljenec rájok.

51. Mert ők a' te néped és örökséged.

A

Egész

Harmadik Bőjt napi Predicatio.

E Gész ez hoszfsza részben, a' Salamon királytól ujjonnan építetett szép nagy templumnak pompás Meg-szente-léle foglaltatik. Mely dolog egészlen Három rendbéli es-lekedetekben mégyen végben. Az 1. a' Salamon hoszfsza szava, a' 22-dik versből az 54. dikig. A' 2. az ő és a' nép bő-féges áldozattya, az 62. diktől az 65. dikig. Az 3. dik, az In-nep a' mellyet megidlenek és szenteltének, a' végéig a' Resz-nek. A' milcezkénk az Előre tartozik, ugy mint az Sala-mon hoszfsza szavára. Mely két felé háromlik: elsőben Istenre, mely könyörgés; a' 22. dik versből az 54. dikig; a' má-sik a' népre, mely Áldás az 54. diktől, a' 62. dikig. A' könyörgésnek ilyen részei vannak: 1. a' kezdeti annak v. 23, 34. 2. a' fel töltt czél, mely két rendbéli kérésből áll: az elsőben kéri Istentől az ő Uralkodásának terjedését, a' sze-rént a' mint meg-ígérte v. 25, 26; a' másikkban, az ő tölle u-gyan akkor mindgyárt teendő könyörgéseknek meg-hal-garását. 3. dik, ez második rendben való kívánságoknak Elő-számlálgatása. Melyben két félüket számlál: elsőben az e' templomban könyörgendő személyeket, ugy mint, őnnön magát v. 29 & 30, az Izrael népet v. 30, és a' kül va-lokat is v. 41. Másodszor számlálja a' kérendő dolgokat, mellyek szám szerint tizenkentő. Itt ezek között találta-tik már a' mi kezünk alatt lévő. Mely a' rendben második v. 33. 34. mellyet ísmét itt a' 46. dik s' következendő ver-sekben bővebb beszéddel előhoz. Holott ez négy dolgok jelentetnek: 1. A' könyörgő személy Salomon. 2. A' ki-nek könyörög: az, az Izraelnek Istene v. 15, 23, 25. 3. A' kikért könyörög, ugy mint a' szegény rabságra vitetett Atya-fiakért v. 40. 4. A' mit nekik kér; tudnia illik, a' Rabságból való ki-szabadulást. Melyről négyet ad előnkben. 1. Rab-ságra vitetettéseknek szerzőit s' okait, v. 40. 2. a' sza-badu-

Harmadik Bőjt napi Predicatio.

badulásnak conditioit, a' mely okon nekik a' szabadulást kéri Istentől. v. 47, 48. 3. 2. szabadulásnak részeit v. 49, 50. 4. A' fundamentomát avagy okát a' miért, v. 51.

1. Az rabságnak három szerzőjét számlállyá, első az Isten: ellenség kezében adod, v. 46. második, a' mi Istent erre bőlől indította; meg-harag szol ugy-mond reájok, ugyan ott; harmadik a' kívül indító avagy érdemlő oka, ha te ellened vétkezendének. A' holott e' czikkelyke ha, nem annyira condicionalis, mint ha ezt tenné; ha történendic ugy-mond; mint causalis s' annyit téizen mint, mivel, vagy midőn: miképpen mindgyárt a' következendő rekesztékben-is: mert nincs az ember a' ki nem vétkeznék Holot-is azon czikkelyke vagyon a' Sidoban. Annyi azért ez, mint ha így mondaná: Ha te ellened vétkezendic, az az, midőn vagy mivel vétkezni fog te ellened.

2. A' mely okok alatt nekik a' szabadulást kívánja, azok négyek. Első, ha eszékben veszik magokat v. 47. Sidoul így vagyon: Ha az szivekre térnek. Mellyel az Isten Lelke az eszékben vételnek modgyát vagy mesterségét fontossan ki-fejezi. Mert tudjuk azt, miképpen Idvezitőnk jelenti, Matth, 15. v. 19. hogy a' szivből származnak a' gonosz gondolatok, és minden gonofságok. A' szívünknek kebelében kell azért bé-nyulni, s' onnan kell ki-keresni, mert ott vagyon ott, a' veszedelemnek mind igaz oka s' mind orvósága. Második ha könyörögnek, ugyan ottan. Mellyet a' 48. dik versben is elő hoz; holott még állásokat is a' könyörgés közben, eleikben írja: és imádkozándnak, ugy-mond, te hoz-zád az uton, az ő földök felé fordulván, mellyet adtál az ő attyok-nak, és a' város felé mellyet magadnak vilasztottál, és a' ház felé, mellyet a' te nevednek építettem. Aza' kérdés, ha nem volt ebből valami hívág, vagy babona, mert hiszem nem azt

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

nézi Isten, kinek mint álljon az könyörgésben teste, hancsa lelke? **F. E. I.** Nem, akkor főképpen, (noha már ma mind babona s mind Sidozás volna) mert egygyik az hogy im Isteni méltóság forog benne; másik, ez a templum az Ur. Christus ábrázattát viselvén, az ő reá függedéste vezéreltettek a könyörgés közben, az akkori hívek ez ceremónia avagy árnyék által. A mai test állások az imádkozás közben, közben hagyott dolgok, melyek az Isteni tisztületnek nem részei; azért szabadossák, el-hagyhatni-is, élhetni-is azokkal a szertartással mint az tiszteltséghez illendő; és a menyiben a belső indulatoktól viseltetnek azok. Harmadszor; ha bűnöket meg-vallják: melynek a formáját is kiadja, azon versben: *Vetkezünk hamissán és istentelenül cselekedtünk.* Negyedszer, ha meg-térnek telyes szívvel lelkéből, az ő ellenségeinek földökben. Ide járul ördöször, az egyéb Istenfélők érettek való könyörgések-is, mint itt a Salamoné **v. 49.**

3. A szabaduláshoz ilyen Részeit adja ki: *Első, álljon bőszen érettek v. 49.* Sidojul: tégy ítéletet nékik, avagy, a mint mi szollunk: tégy igazat nékik: az az, ítél meg az ő Háborgatójokat, s bünteld meg az szörnyű kegyetlenfért. Második, *légy kegyelmes a te népednek v. 50.* Harmadik, *bocsáts meg nékik,* ugyan ott. Negyedik, *Szerezsz kedveséget nékik azok előtt a kik őket fogva el-vitték, hogy könyörüljenek rajtok, ugyan ott.*

4. A fundamentoma szabaduláshoz, mely az Istennek véllek való kegyelmes szövetsége: *Mert ők a te néped, és örökséged.* Mennünk a Tanulásokra immár. Hat tanulást szolgált minékünk e szép Leczke, a mostani időhöz felette szükségeket.

I. Tanu.

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

I. Tanulág. Minden Keresztény embernek s ki- **I. Tanulág.**
váltképpen az Elöl-járóknak köteleiségekben áll az ő szent-
vedő felekezetei felebarátjokért való könyörgés.

Ihol az Salomonnak példája. **Oka. 1.** Mert tisztelték en nékik, mivel egygyikunc a másikunc tagja, **Rom. 12. 5;** Isten is azt parancsolja, **Jac. 5. v. 14.** *Egygyitek a másokért imádkozzatok.* Ilmért: *Meg emlekezzetek a foglyokról, Sid. 13. 3.* tudniaillik mind egyéb vélek való jó tételben, s mind érettek való könyörgésekben, mely mindennél jobb. Eb-ből a fundamentumból hagyja ugyan Sz. Jakab **v. 14.** hogy ha valaki csak beteg-is, az Egyházi szolgákat hívassa, és könyörgéssel magáért, s használ: Sz. Pál is ezen okból kéri oly nagyra maga felől, **Rom. 15. v. 30.** az Romai híveket: Kérlek titeket, atyámfiai, a mi Urunk Jésus Christusa, és a Szent Léleknek szerelmére, hogy én velem ugyan tuskodjatok, Isten előtt érettem való imádkozástokban.

II. Oka: Mert sokat használ az igaznak hatható könyörgés, **Jac. 5. 16.** Azt jelenti fellyeb-is az **15.** versben, hogy a hitből származott imádság meg-tartja a beteget, és fel-segilli őtet az Ur: ha bűnt cselekedet, meg-bocsátatik ő néki. Példa-Illyés, kit szent Jacab bé hoz **v. 27. 28:** példa az eleinten való Ecclesia, kinek könyörgése Pétert a tömlöczből, a lánczok közzül csudálatosan ki-hozá, és az bé-zárolt vas kaput előtte fel-nyitá, **Act. 12. v. 5, 6, 7, 8, 9, 10.**

III. Oka: Mert nagy bűn ennek el-mulatása. *Távollégyen, azzal vigasztallja vala Samuel, az igen meg-ijetke-Sam. 12.* *zet népet, távol légyen én tőlem, hogy vetkezsem az Ur ellen, v. 25.* *meg-szűnven a ti érettek való könyörgésből.*

Haszná ennek, Intes, hogy ez mi Tisztunkról minden-

A 1

kor, és

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

kor, és most is meg-emlekezzünk. Az rabbá esett szegény felekezettinket, az Ur Jēsus Christusra és a Szent Lélek szerelmére kényszerít azoknak keserves ügyök, segéljük őt ugyan tufakodgyunk Isten előtt való buzgó könyörgésünkkel érettec. Melyre inditsanak a meg-hallott fontos okok: mert tisztunk; mert Isten parancsolattya; mert használ nekik igen sokat; mert nagy bűnben esünk ha elmulatjuk; Egy nagy bizonyosága is ez, a mi Lelki életünknek a titkos testben, az az, hogy élő érzékeny, és nem megholt tagok vagyunk; egyébként érzéketlen holt tagok volnánk: és még kárhozatunk is, nem cselekedvén irgalmaságot, irgalmaság nélkül lenne, Jac. 2. 13.

II. Tanu-
ság.

II. Tanulás. Ez ilyen imádságot, szenvedő felekezettinkért, egyedül csak az Izrael Istenének kell tenni.

Mint Salamon, vesd őszve az 25. dik versét. Okai. 1. Mert az ilyen könyörgés Isteni tiszteltet. 2. Mert a mely szükséges tulajdonlágok kívántatnak abban, a kinek mi lelki könyörgéseket foganattal teherünk, azok egyfesz mind egyedül csak az Izrael Istenében találhatatnak meg. Harmak pedig azok. 1. hogy Mindentudo légyen, az az, mind távolról közélről érte s tudgya a sokféle titkos és nyilván való szükségeket, azokért való könyörgéseket, és csak a legkisebb szívbeli foházkodásokat is. Mely csak az Isten tulajdona. 2. Hogy mindenható légyen: az az, hatalmas légyen a megadással, valamit tőle kérnek, mely is csak az egy Ur Isten. 3. Hogy jó is légyen; az az hajlandó az adással, a mely ez is meg-találtatik a mi Istenünkben, a mint magai géret tarttya, Matth. 7. v. 7. Kérjeteke adattanik nektek.

3. Mert az Isten a mi kereszttinknek fő szerzője: Amof. 3. dik-

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

3. dikban az 6. dik versben: Ő a fő rablágra ado s abban tartó, mint a Salamon itt nyilván jelenti v. 46. Mikor te ellened vétkezéendnek, és meg-haragzol rád, és ellenség kezében adod: a másodszori El-fogóknak, és fogvartatóknak is ő bir a szívekkel, ő hajtogattya azt, a hová akarja, Ő adgya azoknak (zívekben, míg és mint tartás a rabokat; s mikor és miképpen bocsásák el azokat. Ez is nyilván vagyon a fel-vőrt igékben v. 50. szerez kedvet nekik azok előtt, a kik őket fogva el-vittek, hogy könyörüljenek rajtuk.

Hátsza ennek, 1. Czáfólas. A Pápiák kik mint a Pogányok régen, nagy és kis Istenkéket tartanak, és a szükségeket köztök el osztották, a szenvedésekben sok felé lázadnak. Dög-halálkor Sebestyén deákra és Rochusra: ha hideg fogja őket Petronellát talállyák meg: a kiknek lábo-
kat a görös vonza, izent Farkast untattyák Has purgáló E-
rafinus: fog gyógyító Apalen afiszony. Kórág ellen Bá-
lintnak könyörögnek: éterés ellen, szent Jánosnak és Be-
nedek Apátornak. A gyermek szülők Margith afiszonyra
csnek: a fő-fájók Anasztasiusra, a Franczúlok Fiacriusra.
A szegény Foglyok és Rabok, s azoknak Jo akaroi Lenárt-
hoz foházkodnak. Híszem méltán orcázhattya ma Isten
ezeket azzal, a mivel régen a Juda nemzetségét: A te
városidnak száma szerint vadnak a te Istenid (Juda) oh Pápi-
ták, és ucsaitoknak száma szerint rakrátok a gyalázatra való ol-
sárokat, &c. Am próbállyák űk s látsák mi hasznát veszik
dolgoznak; de mi Salamonnal tarttyuk: az Izrael Istene a
mi reménységünk: a ki egyedül jo (a) egyedül mindenható
(b) egyedül mindentudo (c).

2. Hátsza Feddés, azok ellen, a kik az inségeknek ide-
jén, legelőször is nem ez egyedül jó, mindenható és min-
dentudo Isteneke csnek: hanem a mint nekik teccik,
mint a

Prov. 24
1.

Legenda
aurea.

Jer. 11.
13.

Solt. 46.

a Matt. 19.

v. 17.

b Psál. 72.

18.

c I. Reg. 8.

39.

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

mint a betegek nyomorultak nagy részént a varasokra, bűjös bájókra; az Foglyok s Rabok, és az ő érettek törekedők, a tanácsos főkhöz, practicákhoz, kénesekekhez, vagy jo akarokhoz, s egyéb nád szálakhoz. A' mellyek igaz a' magok helyeken és az Urnak áldása szerint igen jók; de nem elsők; az igaz hitbéli könyörgés után használnak ezek, a' nélkül főként vagy semmit nem téíznnek, vagy több kárt téíznnek hogy nem mint használnának.

III. Tanu-
ság.

III. Tanúság. Szabadulást az inségből, melyben vagy magunk vagy felekezetünk eslenek, hit és megtérés alatt kell Istentől kérni.

De ki hiti és meg-térése alatt? Leg-először az inségben lévőké alatt; az után a' magunké alatt-is. Az elsőről, itt a' fel-vőtt igékben vagyon a' fundamentum. Haljuk csak mi módon könyörög Salamon a' rabfára estekért v. 48, 49, 50: *Ha meg-térnek te hozzád, tellyes szívekből lelkekből, az ő ellenségeknél földökben --- halgassd meg mennyeiből --- és légy kegyelmes a' te népnek, &c.* A' málika is az Isten Lelke bizonyította, 2. Chron. 30. v. 9: *Hogy ha ti meg-térendetek az Urhoz, a' ti atyátok fiait és fiaitok, kedvet találnak azoknál, a' kik őket fogva elvitték, hogy az ő földökre meg térjenek.*

Oka.

Egygyetlen egy oka ennek ez, mert az Isten az ő jo réteményit áldásul, csak ez egy ok alatt igéri: a' mely nélkül még az áldás is merő ártokká változik; a' szabadulás csak nagyob veszedelemre való fog lenni. Haljuk a' mi Istenünk szavát, Malach. 2. v. 2: *Ha nem engedendetek, és nem adtok szívetek szerint dicsőséget az Urnak nevének, azt mondgya a' Seregeknek Ura, átkot bocsátok ti reátok, és a' ti áldástokat meg-átkozom, sőt meg-is átkoztam azokat, mivel hogy szívetek szerint nem figyelmecztetek én hozzám.*

Hafza

Harmadik Bőjt napi Prædicatio.

Haszna ennek, Igazgatás. Ne véld tehát hogy elég legyen; az inségnek idején, vagy máfokért vag magadért, csak az egy pusztá kérés s Istenre kiáltás, hogy ő szent Fellege szabadulást adgyon; hanem leg elsőben is, hogy az Ur Isten mind azokat s mint téged, a' bűnök ből mellyekkel hagra indittatott ő szent Fellege, tellyes szívből lélekből való meg-téréssel ajándékozzon-meg. Jo ugyan ez ilyen állapotban a' kiváltásban való rezgelődés, a' fánchnak meg fizetésére való fel-indulás, és egyéb költésekben való kélzfé; jok a' törekedések, a' jo akaroknak szerzése, a' szövetségek, és minden külföldi segedelem; de az e' formán való könyörgés többet téízen Egyiptusnak minden gazdagláginál s' ez egész világ jo akarattyánál, s' százszor való fánchnál-is: mellyek ama' nélkül igen kevesset érnek. Hallatnak most e' mi Nemzetünknek keserves inségének idején, kik halván és látván e' darab földnek, ez nagy haragnak idején való maga meg-alázását, bőjtölést, sűrű esekedést, a' meg-bufut Isten előtt; hivásgos szívekből származott csufságokat üznec, s' azt mondjác hogy né elég az a' Tatárnak. Hallád te Esau természetű; vallyon né elég valaé Josuenak, az Amalekitáknak rájoc útéfeckor, hogy vala-mikor az ellenféget megnyomja vala, Moisés nem ujabb seregeckel, hanem ilyen pœnitentia tarto kezekneegeben emelésével, s' buzgalágos imádkozásával segéli vala az Izraelt? Továbbá leg közelebb, jussion eszedben, a' husz ezer tallér, mellyet a' szabaduláshac reménsége alatt a' mi édes Husine és Csontunc egy máson szedte, mely ha elég nem lótt volna mindeneket is a' jelen lévő nagy szükség kényszerítette volna oda adni; de nem hogy használt volna, inkább az is veszedelmekre szolgált. Ne légy kértlec Passur, hogy Magor-missabibbá ne légy; hanem Dávid légy; s' nem veztecsz véllé.

B

IV. Ta-

Exod 17.
v. 11.

Psal. 35. v.
13. 14.

10 Harmadik Bőjt napi Pradicatio.
IV. Tanuság. Az ilyen könyörgésekben, a' leg-
jobb mozdító ok, az Istennek az ő kegyelmes szent szöve-
szégéről való meg-emlekezés; s' ő szent Felségének is arra
való emlékeztetése.

Ihol Salomon ebben a' fundamentumban veti meg hi-
tit v. 51. Légy kegyelmes a' te népednek, szerezz kedvet nekik
azok előtt, a' kik fogva elvitték --- Mert ők a' te neped és öröksé-
ged. Így Jeremias is cap. 14. 9, 21: a' te nevedről neveztetünk
Uram mi, ne hadgy-el minket; emlekezzél meg, ne tedd hijában
valóvá a' te mi velünk tört frigyedet: így a' több szentek is

Oka. Mert ez okot jelenti egyedül, s' adgya ki Isten, a' mel-
lyért jól télszen velünk, a' nagy inség alól ki-szabadítván.
Lásd Mos. 111. Könyv. 26, v. 44. 45: Jollehet mikor az ő el-
lenségének földökben voltak is, nem vetettem és nem utáltam-
meg őket, hogy meg-eméjsteném mindeneszétől őket, meg-vetvén
az én szövetségemet velük: mert én ő Urok Istenek vagyok. Azért
meg-emlekezem ő éretteket, a' régi atyákkal való szövetségemről ---
hogy lennék ő nekik Istenek. En vagyok a' Jehova, az az, a' ki meg
nem másolom azt.

Hátsna. Ezt is azért, az inségkor a' szabaduláért való
imádkozáshoz tud, hátad megé vetvén egyéb minden
okokat; s' felelel hogy fel-indéted a' könyörületességre
igen kész Ur Isten.

V. Tanuság. Az Isten haragja hozza a' rabságot;
az pedig a' vétek.

Nézhczűc mely el-válthatatlanul köttetec ezec az i-
gékben őszve v. 46. Mikoron vétkezéndik a' te néped: meg-
haragszol rájok: ellenség kezében adod.

Oka. Itt már az a' kérdés, mitsoda vétecc hozza kiváltképpen e'
romlást?

11 Harmadik Bőjt napi Pradicatio.
rölást: hallottuc erről, az Ország rölásának okairól való Ta-
nításban. Egy summában mondó csak már most meg. Az
Istennel avagy ő hozzá való tisztunkel vakmerő nem gon-
dolás szerzi ez nagy veszélyt: az az, a' mind igaz érdemlő
oka s' miad pedig csallhatatlan világos jelensége ennek:
mint csak a' mostanában hallott szomorú példajoc a' Sidó
Papoknak, szent Máthé Evangéliomi Könyvének rend sze-
rint el-olvasott 27-dic Részéből nyilván mutattya. A' meg-
általkodott vakmerő Papoc, Irás tudóc, s' egyebec, halálra
sententciázván a' Christust, hallýac és szemecckel nézic va-
la ugyan akora' dühösködéscc közben is, a' Jesus Christus
ártatlan voltának nagy jelenségit, Pilátus maga viselése-
ben, a' Feleségének reá izenésében, és Isteni képpen jelen-
tetert álmában annak: Judás is meg-bánván cselekedetét,
rájoc vitte az el-adott Christusnak árrát, s' szemec közzé
hajította, teli torockal ki-kiáltván hogy el-vesztette ma-
gát, az igaz vért el-árulván, melynecc boszszuját meg is ál-
lá magán, mivel magát fel-akasztá; s' még sem gondoltac
véllc. Am nem sockára meg is adac az árrát, mert rájoc
hozván Isten a' Romaiakat, olly romlásban egyeliré őket,
hogy a' ki hallýa meg-posdul a' vér benne. A' tromfnac
tromfal való útésénec, egyenlő s' igazságos regulája törvé-
nye kívánja, hogy ha az ember Istennel vakmerőképpen
nem gondolt, ő Felsége is azt cselekedgye ő véllc. Azt
énekli Dávid a' Soltárban, hogy az Isten a' tisztához tiszt;
a' viszsza keményhez pedig, viszsza kemény: a' nyomorultat
meg-szabadítýa, de az ő kemény tekinteti léfzen a' fel-fuvalkodta-
kon, és azokat meg-alázýa.

Hátsnai e' Tanuságnac. 1. Oktatás. Szolgál azért e'
minékűnc, az ezermester őrdögnecc egy igen vezedelmes
nagy ravaságának ki-mutatására. A' jo dolgokban csak a'

végét forgattya az, az elsőközöket pedig el-rejti: ellenben a' gonoszban, az ezeközöket mutogattya, és a' végét mely az ő. öc veszedelem el-rejti; az az, csak a' mézzéről dicséri a' bűnt, a' mérgét pedig csak ingyen sem említi. Oh mennyi fóc ezer lelkeket ejtet ez praetifikáival hálóban! De tenéked ez lesta' meg-értett szép tanúság, csak vedd jól észdében, igen világosan fel-fedezi. Hát nincs csak emlékezteti-is az istentelen életben nálad a' hátul üő pálcánac: a' veszedelemnek, el-rejtetett az szemeid elől? Gondoltsz-meg a' mit a' Salamon szava járáfából tanulál: *Vésznek, meg-haragzol, ellenség kezében adod: mely hármakat a' Mindenható kötvén őszve; nincs oly őrdög a' ki külön szaggathatla: úgy hogy ha vétkezel, Istenedet bizonyval meg-haragvótod, és a' meg-haragvott Isten (hanem ha hirtelen megtérít ő hozzá) ítélre vonson.*

Ecccl. 12.
v. 1.

2. Haszon. Féltűnc azért, az Istennel vakmerő nem gondolátnac vétkétől, és a' meddig gyenge a' lelki ísméretnek bőre, addig vigyázzunc ez ellen: mert ha el-felejtjük magunkat, meg-keményedic lassánként a' szívűnc, mint az járom vonó marha nyaka, úgy annyira hogy ősztan semmit nem fogunc érezni; s' vesznűnc kell miatta, *Prov. 29. v. 1.*

3. Haszon. Holot benne vagyunc Isten igaz ítéletiből a' nagy romlásban, magunknac hagyot Isten, s' úgy láczic hogy nem gondol velűnc; azonban értyűnc a' tanúságból, hogy az Istennel, s' az ő hozzá való tisztűncel való vakmerő nem gondolásból szokott ez csapás származni: ser tudakozzuc magunkban, s' keressűnc-fel e' nagy vétket. Egy általjában nem gondoltunc a' jó állapotban Istennel; az ő tőlle előnkben írott s' adott tisztűncet vakmerő meg-általkodottsággal meg-vetettűnc. El-külte Isten az ő szol-

gait reg-

gait reggeltől fogva hozzánk, a' kie szoltac e' felőla' köz népnec; de azoc csak fűlőkben sem vőrtéc; s' azt mondotac az Isten Jeremiásli, hogy bizony paraszrok ezek, bolondok, *Jer. 5. v. 4. 5.* mert nem tudják az ő Uroknak utát, és az ő Isteneknek ítéletit. *El-megyűnk a' fő emberekhez, és szollunc nekic, mert tudgyac ok. De azok is el-vetettéc az igát, el-szaggatták a' köteleket. Ki Jer. 6. 13.* esinytől fogva nag yig, mindnyájan a' (telhetetlenségre) Istennel valok vakmerő nem gondolásra; az ő velle való vízfizálkodásra, adták magokat, a' Prophetátul fogva, a' papig mind csalárdok. Meg-vetettűnc a' minket igazságosan meg-intő, kedvezetlen meg-fedő szolgait, meg-cusoltunc, el-idegenítettűnc, el-kergettűnc mind nyilván s' mind színe alatt: azt mivelűnc hogy az Urnak szava ő nekik mindenkor gyaláztattok. *Jer. 20. 8.* ra és csufolásokra lenne, és immár rejtekekre sörötötk oket; és ott c. *13. 17.* zokogtattyc a' kevelységért, a' mellyel szíveinket Isten ellen fel-emeltűnc. Ettől vagyon azért, hogy meg-szaggatot ben- *Jer. 5. 6.* nűnk az Oroszlán az erdőből, és a' pusztában lakozo farkas el-pusztátot minket. Mi vagyon hátra? az hogy avagy mentől hamarébb meg-térűnc a' mi szívűnkre, meg-ésmérűnc és meg-ésméllűnc magunkat, és orvoslást kerelűnc, e' nagy kevelý általkodottságunknac gyógyétására; avagy a' mi kevelűen meg-maradtunc, minden bizonyval mi is hasonlóképűnc el-veszűnc. Mint, hogy pedig deréc nyavalya. *Luc. 13. 3.* ez, derekas mesterléget-is kíván orvoslása; mellyet talám Isten kegyelmességéből fel-is találánac ha szívűből kívánóc. A' következendő Tanétásunkban meg-is kételésűnc, ha valamint Isten igazgatásából fel-tálalhattyc ezt. Most már utoljzor mennyűnc a' vi-dic Tanúságra.

VI. Tanúság. *Mikor Isten ősztan, az őveinac in- VI. Tanu-
ségek, keserves rabságokat, meg-írvén azok ő hozzá*

B 3

meg-

meg-elegli; nem csak ki-menti őket abból, hanem egyszer s mind az ő haborgatójokon is bőszejút értesek. Ezen könyörgését s' jóvendőléit olvasluc a Dávidnak-is, Pál. 79. v. 10, 12. Légyen nyilván a' pogányok előtt a' miszemeink láttára, a' te szolgaidnak ki-öntött vérekért való bőszejú állásod. Fizesd meg a' mi ellenséginknek kebeleiben het képpen, a' szidalmért mellyel illetenek tégedet Uram. Példa erre az Izrael és az Egyiptusiaknak állapattyc. Minémű erőis infégben és nyomorúságban tartác ezec az Izrael népet foci dőc alatt, vas olvasztó és koholó rettenetes tűzes kemenczénec közepette való lakásnac nevezt ezt az Isten lelke, ugyan itt a' leczkében v. 51: Ketség nélkül ama' foci keserves szolgtatásért, s' szolgálatért, ingyen, és minden fizetés nélkül:

Exod. 2.

ismét ama' hallatlan rajtoc való dühöségért, mellyel magvokat akarják vala szakasztani, hol a' bábákkal fojtatván meg mindgyárt a' szüléskor férfi magzattyokat; hol penig a' vízben hanyatván azokat. Mely szörnyű infég alatt való

Exod. 3.

v. 7. 8.

sűrű nyegéséc és sohajtások; fel-hatván az égben, le-hozta a' bőszejú-állo Isten onnan, s' meg-szabadította őket hatalmas kézzel, és valoban megfizettere a' nyomorgatockat a' kölcsönt. Nem hallattatott a' nemzetseg, a' mellyre oly szörnyű csapásokat vetett volna valaha Isten, mint Egy-

Exod. 3.

v. 22. és

11. v. 2. és

12. v. 35.

ptusfra; de nem elégedék meg azzal, hanem az ő népénec foci keserves véres epeféggel való munkájoknak is bérét meg-fizettere vélléc, mikor minden kénseket azoknac, kölcsönözésnécc neve alatt nékic adá: a' férfit magzatoknak vízben

vízben hányafokért pedig, takarétyán mind vízben veszté, Exod. 14. a' mély tengerrel nyelerté-el őket.

Az Istenec igazságos és mindenkor jo itéleti cselekefzi ezt. Halhacza a' maga szavát, Esa. 40. v. 6, 7, miképpen beszéll az Assyriabéli király felől: Jaj az Assyriai királynac, az én haragom vesztsejének, noha az én büsülésomnak pálcája vagyok az ő kezében. Es noha a' kép-mutato (Sido) nép ellen küldöm őtet, és a' mely népre meg-haragudtam az ellenparancsolok néki, hogy predálljon és sákmányt tegyen azokban, és hogy azt el-tapodja mint az ucsán való sárt. Mert ő nem acképpen alétja, és az ő szívbe né úgy gondolja, hané hogy az ő akarattya szerint vesztessen; és mindenejől fogva ki-gyomlájon. Babylon felől-is ezen Propheta által, c. 47. v. 6, 8, &c. Fel-gerjedtem vala az én népem ellen -- és adtam vala őket a' te kezében: nem cselekedtél vellek irgalmaságot -- Mostan azért hald meg te kedvüre tartott, ki nagy bátorsággal állsz, ki azt mondod, a' te szívvedben -- nem állók örvégységben, árvaságot soha sem látok. De mind e' kettő reád következik nagy hamar, egy időben, &c. Így, Zach. cap. 1. v. 15. Az csufolkodo és az Assyriufokat fegéllő Edomitác, (Pál. 137.) felől-is olvasd meg az Abdias prophetálálát. Azt mondgya ott a' 10-dic versben az Isten, c' gonofz atyafiu felől: A' te atyádfia a' Jácob ellen való erőszak teteledért szál te reád szidalom és ki-vágattatol mind örökre.

Hafszna e' Tanuságnac gyönyörűséges szép vigasztalás neked oh szegény Magyar nemzetbeli hanyatlásra jutott Ecclesiája Istenec: a' te eleitől fogva való, de kiváltképpen e' mostani hajad szalainál számos bvesztéjében. El-érkezéc hiszem a' rettenetes bőszejú állásnac napja nyjobban reád, mert vakmerő képpen jártál a' te jo Istened ellen! iszonyatos csac az amlitefe is menyifiszonyu romlás esec egy két holnap alatt rajtad! (oh az er hatszáz ötven hetedic esztendőnec Hatodic s' Hetedic Junius és Julius nevű havai siralmas, el-felejtetheretlen holnapi! emlékeztetec léfarc az esztendőnec holnapi között a' Magyar és több Kronikákban!) szellel frvartó

Psál. 14. 7. fuvartá bízkem el, a' veszedelmekre vértedert dühös bálványozo nép, soc
édes leg éyebb lako helyeidet, még a' mellyekben Istenedet tisztelted! is!
a' szép egyházaknac Tornokoknac s' egybekintetes epphletidnec csac az
iszágo már, s' pusztia behé! soc véres epefégeddel kerefett javaidban s'
marháidban, kegyetlen ellenféged sákmányt verett, s' a' mit az el nem pra-
dálható is, tüz el emészterett meg: és a' hol ezekről valamicsked mara-
dot volt is: a' magad tolvajjorjai ragadozták el! Le. vágattattac soc e-
rősséid, a' veneknec erőzái és a' becsülletessé: ne becsüllettes: a' kisdédec és
a' csemetécs serelmes süllejeknec s' irgalmas annyoknac siemec láttára fegy-
verrehányattattac. Az tisztességbeli Asz szonji. állatoc s' gyenge szűz ec-
ke tisztaságokat magoc életénél helyebb becsüllic valas, rutul meg fertez-
tetted! Más felülismet a' mi ezeknél sokkal főnyebb, amaz kegyetlenségny
Tartaságot fel-indítván, birtelen rád hoztat, és szép szin alatt, Uri
s' fűfő. Rendeidnec, és az erőfeknek, látott hallott vitézlő népeidnec e-
sz. táborat minden kézségeckel egyetemben takarítván torkában vit-
tet: s' egytetted! kiker mint a' seveg ruhokat, ackeppen hájítottak el a' ki-be-
szé heretlen sanyaru undoc rabságra! Egy szoval, egy két holnap alatt
nyol el rontatál, ugy a' földböz veretted minden régi dicsőségednec szép
ékes coronájat, hogy epphübeczed már többé fel, nemé, tudgya csac a' nagy
irgalmas Ur Istén!

Mit mivelsz hát már s' mecz esz? halni boesáthozole? kecségben eselér
Távul légyen. Ob inkább mentől hamarebb végy szívet, siest téri Isté-
nedhez: ézennelel s' sionbol a' Szabadító ki az ő népénec foglyait meg-
szabadítja: s' a' te Egyptusodra, a' te vas kemenczédre, mellynec közepiben

Psál. 19. tartattal fogva, ter a' romlás viszfia: nyilván valóvá teszi még Istén a'

10. 12. pogányoc előt a' te szemeidnec láttára, az ő szolgainac ki ontott vérekért
való borszu: állásat: meg fizet majd a' te ellenfégidnec hét képpen: és az ő

Esa. 10. 6. haragjánac borttyát, a' sanyargato veszfűd, mint édes atya, őszve-rontrván

Abd v. 13. tüzben veti: s' őh Jacobnac háza, te fogsz a' tüz lenni, és te, Ioseph háza

ugy mint láng: s' a' te el-ronitoid és raitad kaczagó arjádssai s' szomsze-
aid az Esau háza, ugy mint pozdorja: és meg-égeted s' meg-emészted

őket: és ecképpen borszu dat állja a' Seregeknek Ura. El-
jövöc bizony hamar, azt jelenti az Anyaszentegy-
háznac királya. Jövel Uram Jélus! Amen!

Apoc. 22.

v. 10. 21.

Jövel Uram Jélus! Amen!

Hato-

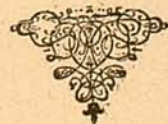
KÜLÖN ÜLŐ KE- RESZTYEN.

Az az,

Kegyes szent Elmélkedés a' felől, mint
tarthassá az istenes Lélek, a' meg-veszett
időkben, meg-ferteződetlen ön-
nön magát.

Sáros Pataki Ecclesiában predicáltatott 1657-
ben 17-dik Sbris celebrált Hatodik
Bőjt napon.

MEDGYESI PAL által.

Nyomtatott Sáros Patakon 1657-ben.

Hatodik Bőjt napi Prædicatio.

SAROS PATAKI Ecclesiában, 1637-ben,

17. Oktobris celebrált tartott Hatodik Bőjt napi

Prædicatio.

Jerem. 15. v. 17.

A te kezédért külön álltem tollóc.

MEly igen vészett időkben élt legyen Jeremiás, és mely minden gonoszban bémerült, s' vég képpen megáltalkodott nép között viselte legyen az ő tilztit; egészen az ő kényve bizonyosága enné, és mindenne felett, amaz ő csac hallástra is igen szomorú s' hajunc szála felborzafztó, maga meg átkozása mutattya ezt meg: *Atko- Jer. 20. zot: legyen az a nap mellyen születtem volt, a' nap mellyen az c. 14. 15. én anyám szült engemet, ne legyen áldott. Atkozott az ember 8: c. ki meg-mondotta az én atyámnac, mondván: férfin magzatod születtetett tenéked, és meg-örvendeztette őtet. Es legyen az az ember olyan mint a' város, kiket el-vesztett az Ur, és meg nem bánta. Miért Ur Isten hogy meg nem öltél engemet az én anyámnac méhében? és az én anyámnac méhe lot volna koporsóm? és méhében soha senkit ne fogadot volna? Miért jöttem ki az én anyámnac méhéből: hogy látnám a' nyomorúságot, és az bánatot, és hogy az én életemnek napjai gyalázatban végeztetnének-el? El kell hinnni hogy szenvedhetetlen nagy keferű méreg boszszúság ejtette e' nagy szent Prophétát, ebben a' nagy erőtelenségben. Kezdet volt még ez előt ez siralmas nagy békétlenlég, ez Isten felette meg-busult Emberében s'erkedezni; a' min ez 15. dic résznek 10. dic versében maga feljegyeztette: Jaj nekem én anyám, hogy szültél engemet, vissza vonásnac, és az egész földön levő per parvarnac fersiat! Nem adtam kölesont, ok-is nem adtat nekem, még-is minden átkoz engemet! Azt akarja lelenteni, hogy soha semmi méltó okot nékic*

C az nagy

28 Hatodik Bőjt napi Prædicatio.

az nagy bántásokra nem adot, semmiben nékie nem vétet, nem lévén semmi világi dolgok végett semmi közösfége vélece, a' mely felett kellett volna véle versengeni. Hát mi volt az oka? ott-is felzegeti ugyan; de leg világosban itt jelenti ki: Mert (mint ha így szollana) *nem űltem a' csufoloknak gyűléseztékben, s' nem örvendeztem, a' te kezédért külön űltem tőlőc: mert buzgósággal be-töltöttél engemet.*

Ki-kiáltya. itt az ő keserves űldöztetélénec igaz okát, mely egy szoval a' vala hogy a' mint szent Pál szoll, *Istennec nem embereknek igyekezic vala tezeni.* Valamit Isten nagy erőss fenyegetés alatt szájában ádvala, *Jer. 1. 17.* kedvezetlen ki-mondgya vala nékik. Semmi dolgokban vélece nem tartotta: leszvonta az áll orczát orczálatyokrol, nem csak a' népnec, hanem a' felűbbeknek is a' kik igazgaroc s' elől jároc conciliumokban gyűléseztékben űlők voltak is; kiket im mind Isten csufoloknak, az Isten boszontatában gyönyörködőknek, az istentelenségeken ihogóknac viczogóknac, mond szentől szemben. Melyhez képest, nem engedte az ő lelki ísméreti hogy egy széket űllyön vélece, hanem kivonta magát társaságokból, külön szakadot tőlőc: s' ezért mondgya hogy annyira gyűlöltéc, csufoltéc, vertéc, tagloltéc. Ez versből, ezeket a' szavait, én-is külön szakasztom, mostan tanulságunkra: *A' te kezédért külön űltem tőlőc.* Mellyet mi okból cselekedet, értitec már.

Kettő vagyon itt. 1. Az ő kegyes cselekedete: *Külön űltem;* a. Az oka, a' miért ezt cselekedte: *a' te kezédért,* úgy-mond. Az első szollásnec neme, hasonlatosságból vétetett. Mikora külső társalkodásban, az egygyűt lévő emberek között, valamely egy, meg-űtközie a' többinac beszédekben, és magoc viselésében, boszúságára elvén az ő néki; fel-szokot közzűlőc-kelni, s' külön űlni, vagy u-

29 Hatodik Bőjt napi Prædicatio.

gyan el-is menni onnan: így Jeremiás a' több embereknek a' kik között élt, mind szavokban s' cselekedetekben, s' mind pedig egyéb minden magoc viselésében meg-űtköztvén, és igen meg-botránkozván, el-fogta magát tőlőc, nem egygyezvén semmi istentelenségekben, hanem ellene mondván mindenben azoknec. Mely felől valo tudomány tételől ugyan külön-is szakadot tőlőc. De az a' kérdés, kiktől? Eresük-meg kik voltak kiváltképpen az ő felekezeti. Ezta maga *relatio*jából, meg-beszélléséből érthettyűc leg jobban meg. Így kezdi ő c' könyvet: *Jeremiásnec a' Hilkia fiánac beszédi, mely Hilkia az Anathot városban lakozo Papoc közzűl vala.* A' Papoc, az Egyházi Rend voltac tehát az ő leg közelb valo felekezeti, mind azon egy hivataljára, s' mind pedig vérségére rokonságira nézve. Kic midőn ezek-is szörnyű képpen el-vetemedtec, és egyenlő képpen a' több néppel Isten csufolocká s' minden istentelenségben gyönyörködőcké lőttec volna, meg-vettec mind ezeket s' mind a' többit, és maga viselésel külön szakadt tőlőc. Ezt jelenti azért előben, hogy cselekedte.

Másodszor már, mi ok viselte őtet hogy ezt mivelje: *a' te kezédért* úgy-mond. Az Isten kezén főc féle dolog értetec a' Szent Írásban. Itt csak a' közel járokat emlétem. Jegyez az *Isten keze* néhánykor prophétiait, jövendőlést, vagy arra valo erőt tehetséget, avagy fel-ébreztő parancsolatot. Azt mondgya, *Ezechiél, c. 1. v. 3.* *hogy az Ur keze lőtt rajta,* az az, a' prophétálásra fel-indéttatott, és parancsolatot vőtt. Jegyez Isteni csapást-is, mint Jobnec ama' szavában: *Oh én barátim, könyörüllyetec könyöröllye-
tec rajtam, mert az Istennec keze (az az, az ő csapása) illatets engemet.* Mind kettőt ezt, érthetni itt a' Jehova kezén: az

Hatodik Bőjt napi Predicatio.

mind a' prophetiai indértatást, a' parancsolatot (melyet néhánykor. esac külön. magán-is jegyez ez a' szó. 1. Chron. 28. 19.) ennec felette a' csapást, melyet Isten e' népre szánt vala: ez lévén az értelme: azért üitem ki közszülöcs s' nem pendültem véllec egy huron, hogy az Prophetiai lélec, a' te parancsolatod indétot; melyhez különben nem lehettem volna engedelmes: vagy mivel te read néztec az én szemeim, és magamat egéiz a' te akaratod alá akartam vetni, s' arra hagyni. Egyszer s' mind penig, mert lártam minémű rettenetes veszedelemre tartod őket, az vég képpen valo nyakasságért, meg-cíett a' lelkem, s' e' külön ültömben kesérvessén meg-síratam, először is a' te méltatlan nagy bősézföntafodat; és őket is hogy oly vakmerővül vesztic magokat. Ezt jelenti, cap. 13. 17: *Hogy ha ezt nem halgatjátok, a' rejtec helyekben sir az én lelkem, a' kevélységért, és sirván sir, és az én szemem könyvez, mivel hogy az Urnac nepe rabságra vitetic.* Innét tanuljuk meg:

Tanúságoc. I. A' közönséges képpen el-áradott istentelenségnek idején, az igaz isten félt ember, nem maradhatván különben meg Istene hűségében; tartozic nem hogy a' köznéptől, de még azoktól is a' kiket vagy azon egy hivatal, vagy leg közeleb való vérség s' akarmi köteletség ö velle egyben kötöt is, külön szakadni válni.

II. Az ilyen meg-jobbulhatatlan időben, az Isten hű szolgálina s' egyéb igaz hűveknek is külön kell menni, s' úgy kell nagy kesérgéssel a' nép nag általkodságán s' jövőndő veszedelmén sirni s' ohajtózni.

Ez mind két Tanúság ez Jeremiás példájában vagyon. A' mi az

Hatodik Bőjt napi Predicatio.

21

A' miaz Előrt nézi, a' mely deréc és fő s' egyszer s' mind a' testnec nehéz notájo ének, tanúság is, annac fundamentumbol (mely igen szükséges is) meg-állatásáért ne mennyűne bármesfize, itt ebben a' versben, elégedendő bizonyosságokat, ki-fogás kívül lévőket találunc.

1. Az Isten parancsolattya: mely itt kétfőben adatta. *Okai:* tite előnkben. Először ez javallott példájában a' Prophétának; mivel a' jo eselekedetnec javallott példáját az Irásban, parancsolat gyanánt kell venni. Hasonlo ehez, Isten talám nagyobb, a' kegyes Asa királynak is eselekedeti: ki gonosz attya után az országban bé-álván, és a' reformatio-nac kezdvén, tulajdon annyának is nem kedveze, meg-fosztá a' birodalomtól mivel bálványt emelt vala a' berkekben, 1. Reg. 25. v. 13. Másodszor ihol itt vagyon a' nyilvánfagos parancsolat is ez szoban: a' te kezdedert úgy-mond, az az, mivel, te inditasz engem, a' te parancsolatod és hozzád való hűségem adja azt tennem. Ha pedig közönséges és minden hűvekre egyaránt nézendő parancsolatot kívánsz, ahon szent Pálnál, 2. Cor. 6. v. 17. *Mennyetek ki ö közszülöc, és szakaszszátok-el magatokat azoktól azt mondja az Ur, es tisztátalant ne illessetec, és én titeket hozzám fogadlac.* Ama' rusiña fertelmestől hogy külön nem ültec, ám mint feddi őket, 1. Cor. 5. v. 2. A' 11-dic versben: azért erőssen meg-hagyánécic, hogy ne társalkodgyanac azzal, ha valaki, atyafinnac neveztetvén, parázna, vagy fűsvény, vagy bálvány imado, részeges vagy ragadozó, ez illyeneckel mondom, hogy in-gyen se egytec. A' mennyei szózat is mint kiáltja mindnyájunknac, Apoc. 18. v. 4: *Fussatok ki én népem Babylonbol: Il-lyen el merült veszett felekezetet értvén a' Babylonon.*

2. Oka. A' mi Istenhez való buzgólagunc, vagy az ő érette való bősézfuskodásunc kívánja ezt, La mit mond itta'

itt a' Prophéta; mert bőszyonkodással töltöttél bē engemet: az az, haragnac és rettenetes romlásnac prophétiájával, először, a' mint ám oda fel sap. 6. v. 11. világosan ki-fejezi: az Urnac haragjával tellyes vagyoc ugy-mond, el-sáradtam a' magam-tartoztatásában; ki-öntöm azért azt a' kicsinygyermeknek gyülekezetre az uzzákon, és egyszer s' mind az Ifiaknac gyülekezetre; sőt még a' férfiu-is az ő feleiségével, és a' vén meg-reperedett emberrel egyetemben fogságban esnec. Másodszor bőszyonkodást ért rajta, az Ur ellen valo ily nagy általkod-fágokért a' izzo hallatlanágban, mely nagy romlást hozandó vala rájoc. Ezt is a' 9-dic részncz első másodic versciben világosan ki-mondja: Oh ha valaki az én fejemet vi-zecké változathatná, és az én szememet könyhullatásoknac kut fejevé; hogy mind éjelnappal siratnám az én népem leányának meg-ölettetését! Oh ha valaki helyhezethne engemet a' pusztában, az uton jároknac vendég fogado házokban; hogy el-hagynám ezt az én nepemet, és töllőc el-távoznám, mert mindnyájan pá-ráznac, és hitetlenekncz gyülekezete. Ihol itt vagyok a' mit bizonyítani akaroc. A' felső szoban is; a' te kezéért, a' mint fellyebb meg-magyaráztam, eléggé jelenti ezt. Ez szent indulatnac meg kel találtatni minden igaz keresztyén emberben. Először azért, mert e' végre váltott minket Christus meg, hogy illyenecké tenne: tulajdon jegye ez az ő tölle meg váltott emberncz, Tit. 2. 14. Másodszor, mert az Isteni szolgálatot, ez résziki kedvesé; e' nélkül csac haszontalan az. A' mennyei izozat átaljában adgia ezt tudni a' Laodiceai Angyalnac: Apoc. 3. 15: Sem hēv sem hideg nem vagy: vajha hideg volnál vagy hēv. Honnan meg-tetszic, hogy a' nyilván valo hitetlenléget könnyebben tűrheti, hogy nem mint a' keresztyénekben ez buzgotlanfagot, lágy melegléget. Azért köti oly szorosán öfve az Apo-

stól: lá-

stól: lélekben buzgoc legyetec, az Urnac szolgálatoc. Harmad. Rom. 12. szor, mert Istennec rettenetes itéletit voníza az emberre az buzgotlanfag. Mivel hogy sem hēv sem hideg nem vagy, hanz Apoc. 3. lágy meleg, tégedet az én számbol ki-okádlac. Amaz Ephesusi jo Angyalnac is, a' kit először jo maga viseléléért, igen meg dicsér, mely szörnyű romlást jövendől a' buzgofagban valo meg lassúdásért: Tudom a' te cselekedetidet, és a' te fáradságodat, és türevedet, és hogy a' gonoszokat el nem szenved-heted, és meg-késérted azokat a' kic Apostoloknac mondgyac magokat, maga nem azoc, és hazugoknac találtad őket. Es terevel ter-heltetted meg, és el-szenvedted, és az én nevéért munkálkodtál, és nem fáradtál el. De vagyon valami ellened valo mondásom; mert a' te első szeretetedet (ezt a' buzgofagot tudni illic) el-hagytad. Emlekezzél meg azért, honnét estél ki, és térj meg, és az előbbi cselekedeteket eselekedjed: a' hol nem míveled, hamar el-jövéc ellened, és a' te gyertya-tartodat, (Ecclésiádat) helyéből ki-tájtatom, ha meg nem terevedsz.

3. Oka. A' máloc bűnében és büntetésében valo része. szülés közösülés. Nem homályosan jelenti ezt a' Prophé-ta, e' szavában: Nem ültem a' csufoloknac, istentelenlégek-né hogóknac vihogóknac conciliumokban divánnokban. Ke-tség nélkül azért is hogy meg ne ferteződne, és vellec egygyüt ne romlana. Hogy pedig magával hordozza emberneccz ily el-fajult gonoltz felekezetről valo maga meg-vonásának el-mulatása, ez mind bűnben büntetés-ben valo közösülést, nyilván jelentetic az mennyei onszol-lásban: Halléc szozatot menyből, mely azt mondgya va- Apoc. 18. la: En nepen fuffatok ki Babylonból, hogy ne legyetec részesséc az ő bűneiben, és az ő csapásiban részt ne vegyetec. Egy kicsiny ko- 1. Cor. 15. v. 6. v. 6. (azt mondgya szent Pál) meg-poshafizta az egész rész- 2. Cor. 6. 17. cát. Ilmét: Mennyetek ki ő közösülőc, és szakaszatok el-maga- sokas

24 Hatodik Bőjt napi Pradicatio.

tokat azoktól, azt mondgya az Ur, és én titeket hozzám fogadlaci.

4. Oka. Mert ez dolog, csalhatatlan bizonyosság minékünk arrol, hogy mi az Isten szövetségében foglaltatott fiac leányoc vagyunc. Im szinte most értők meg az Apó. 2. Cor. 6. stoltol: Menjete ki ugy-mond, ő közszűlőc, &c. és én titeket hozzáam fogadlaci. Es léfzecs nektec atyátoc, és ti léfzecs nekem fiaim és leányim, azt mondgya a mindenható. Tckincs-meg erről a szövetségnek szavait-is: Abrahám, így szól Isten, járj én előttem szüntelen, és légy áthatatos. Es az én szövetségemet helyhezretem én közötttem, és te közöttted. Innen vagy az hogy Isten mihelt az Izrael népet szövetségében fel-vőtte, mindgyárt külön szakasztotta őket, és közfalt rakot ő és a több nemzetségek között, nem kövekből ugyan, hanem törvényekből és foci külömb külömb féle rend-tartásokból. Azért volt oly tilalmas a' Sidoc közöt csac mi kicsiny külfő meg-ferteződés-is: és a' foci mosodásockal s' tisztlásockal is mind az ábrázoltatott.

5. Oka. Mert az Istenhez való hűségünknek dolgában, hátra kell hagynunc minden világi tekintetet. Maga Id. Marc. 2. 3. vezítőnc tudgyuc mint cselekedet itt ez aránt. Egykor hozzáa mennec látogatni, az ő Anyja és az ő atyáfiat: szintén pradicáll vala Idvezítőnc hogy érkezénec: és be-küldvén hozzá, hivattjác vala ki: imé ugy-mondánac, a te Anyád és atyádfiai ott kin keresnec tégedet. Halhacza a' feleletet: Kísoda az én Anyám, és az én atyámfiai? s' el-nézvén a' tanérványokat a' kie-körös környúlúnec vala, monda: Ihol az én anyám, és az én atyámfiai. Mert valaki azt cselekefzi a' mit akar az Isten, a' nekem az én atyámfia, nénem és Anyám. Am meg hallóc fellyebb a' szent A'ia király-is mir cselekedéc a' maga tulajdon Anyával, vagy Nagy annyával; ki-verte azt, a' királyné afzszony.

Hatodik Bőjt napi Pradicatio.

25

szonyfágból, hogy az ő házát bálványozással nem szűnven meg fertezteni, akadályára lon ő néki a' reformatioban, az Isten tiszteletinec helyre állatásában. Ugy meg-is vagy on c' dolognac végi körve, hogy általlyában mondgya édes Idvezítőnc hogy, a' ki szereti Attyát vagy Annyát, fiát vagy leányát inkább én nállamnál, nem méltó az én hozzám. Isten: Ha valaki ugy-mond, én hozzám jó, és nem gyűlöli az ő Attyát, Annyát, feleségét, és magzatit, atyáfiat és hugait, nénnyet, sőt a' maga lelkét-is, nem lehet én tanítványom. Meg-emlekezzetec a' Loth feleségéről.

Hafznai c' Tanuságnac: 1. ez a' Tanuság fel-szabadér minket a' Pápistáknac ostorozo nyelvec alól, és nagy rettetes kárhözatos vétkül tulajdonitjác nekünk hogy őket fárban rugván, külön állottunc tőlőc; s' Hittől szakadtaknac neveznec érette bennünket. Sőt inkább ugy tartanóc magunkat hittől szakadtaknac, ha (tudván minémű nagy Hittől szakadás forog abban a' vallásban) tovább-is véllec maradtunc volna. Nem hittől szakadás azért ez, hanem hitetlenségől el-szakadás: a' mint a' Jeremiás példájában vagy on. Ezzel min dazáltal észében vegye minden, senkinec ok nem adatic, hogy akarmi vétekért mindgyárt külön álljon; mert meg vagy on határozva nyilván, a tanuság; mikor tudnia-illie, az istentelenség annyira el-áradot, hogy különbben a' mi Istenünkhöz való bűségben közelségben, meg nem maradhatunc. Egyébként sohón nem lévén c' földön olly tiszta Ecclesia, hogy hiba nem volna benne; ki kellenemenni a' mint az Apostol szoll, 1. Cor. 5. 10. c' világól. Vannac mind azáltal itt ez aránt is olly tekintetec, a' melyekre nezve ki mehetni sőt ugyan tartozunk is néhánykor ki-menni, a' foci és nehéz fogyatkozásos Ecclesiából, más tisztrában, ha találatic or a' tájon, és nyilvánfagos nagy alkalmatlan-

D

fágnem

Matth. 10.

v. 37.

Luc. 14. v.

26.

Luc. 17.

v. 32.

Hafznai.

nem hi!

Lumi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Humi

Hatodik Bőjt napi Predicatio.

26
ság nem fekszik alatta; de én most azokat nem számlálom: a' ki végére akar menni, lássa a' Casusfálknál, a' többi között Amasusnál in Cas. Conse. de Eccles. de Schimate. &c. En mindenec helyet (egy summában) ugyan csak a' tanúságban kijelentett cautiot tanácslom, tudnia illic ha midőn igazságos (s' nem akar mely hirtelen) ítélet szerint semmiképpen meg-ferteződötlen nem maradhatni, el-kell menni; és Jeremiásként külön kell űlni: mert Istennec kellinkább engedni mint sem akar mely embereknek.

2. Haszna. Igazgató oktatás; melyet már nem tinéktec nyakas vakmerők és meg-keményettec, kiken im semmi mendőrgő serkengetésec nem fognac semmit; s' huzva sierttetitec az Istennec ujjabb rettenetes ítéleit szegény fejünkre; nem néktec mondom, a' kic ilyenec vagytoe, nem; hanem ti igazán meg-szontyolodot tőredelmes lelkec, tinéktec akarom szolgáltatni ez Hasznot. Mert ha ugyan még-is fel-emelic a' Jehova ellen magokat a' pártutóc, csak ugyan mind ebben mennec-el; szintén el kezd érkezni az idő, a' melyben, a' keferűléggel tölt lelkű Prophetaval egygyütt sirjunc mi-is, s' ohajtozva mondgyne, Jer. 9. 2. a' mint fellyebb-is bé-hozám: Oh ha valaki helyhezitetne minket a' pusztában, az utonjéroknac vendég fogado házokban, hogy el-hagyhatnoc a' mi népeinket, és töllőc el-távozhainanc: mert mindnyájan paráznac és hitetleneknek gyülekezete. Mit miveltec hát meg-olvadott istenes lelkec, ez minden gonoszban torkig űlő, mindeneket egyaránt meg-fezteztető világban; hogy az el-kezdődött, s' oh nem csak el-kezdődött, hanem igen elő-is ment rettenetes haragnac víződönjébő egygyütt ne vesztetec? A' nagy Isténért, Jeremiással álljunc külön: menjünk ki közzüllőc. Nem tudod mint s' hogy? 1. Társalkodásunkal s' magunc viselélével: mint mennyi

Hatodik Bőjt napi Predicatio.

27

mennyei polgároc, ugy viseléljuc magunkat: ne a' hitetlen társa Phil. 3. v. 20.
ságnac, hanem annac a' mennyei hazánac törvénye ize- v. 19.
rént éljunc: látván hogy azoc a' testiekben bőlesec, hasoc Iste-
nec, veszedelem a' végec, és dieserete magoc gyalázattá vá-
gyon. Oh ne ferkezteszunc a' hitetlenekkel (igy int s' kérészent. 2. Cor. 6.
Pál) fele más igában! mert micsoda társasága vagyon az igazság- v. 14, 15.
nac a' hamissággal? és micsoda egygyésége vagyon a' világság- 16.
nac a' ferettséggel? Es micsoda közü Christusnac a' Belállal: a' ke-
resztjénec a' hitetlennel? vagy micsoda egygyésége vagyon az I-
sten templománac a' bálványokkal? Mert ti az élő Istennec tem-
plomi vagytoe, mint az Isten mondotta: Lakozom ő bennec és
bennec-jároc, és léfjuc ő Istennec, és ők lefjunc én népem.

2. Belső indulattal kell külön űlni. Az Isten féldökel egy szívdűveknek egy indulatuaknac kell lennünec: az sírókkal Aét. 4. 32.
sírjunc, az örüldökel örülnünk; de mikor a' hitetlen el-mertült 1. Cor. 1.
esufolkodoknac divánja ihog vihog, kaczag az istentelen- v. 10.
ségekben, legyünec miferutálemnec amaz el-áradott utálatof. Rom. 13.
figiért nyegőknek s' kiáltoknac seregekben: sirjunc mi s' jajgaf- v. 15.
junc a' Tanéványokkal, mikor e' világ örül: az Istennec kemény Ezech. 9.
izenetis s' fenyegetésit, mellyeket kemény s' kevély szível halgat v. 4.
Joan. 16.
vala a' nyakas Judah; meg-olvadott, meg-alázodott szível, meg- v. 10.
szagatott ruhákkal s' sirással haljuc és vegyűc, mint Jofias. S' 2. Chron.
igy végünk-is ellenkező léfzen, mikor a' rontásra való fegy- 34. v. 27.
verrel fel-puzdráztott férfiac, a' házakat meg-ferteztetie, és a' Ezech. 9.
tornácokat meg-ölettetieccel bé-töltie; akkor minket Istenn. v. 2, 7.
félre állat; síralminkat örömré fordítja, és ha néki ugy teczig, v. 4.
a' gonofznac el-jövése előtt, békességben a' gyáinkhoz akarét; 2. Chron.
vagy a' mint akarja: mert ki tudgya az Ur az Istenfélőket a' ké- 34. 21.
fertetből szabadítani. 2. Pet. 2. 9.

3. Tőrdőféllel s' magunc faggatásával váljunc külön, mint Loth: kit a' Szent Lélec, bujálkodo életű emberekkel való

D 2

társal-

Hatodik Bőjt napi Prædicatio.

28
2. Pet. 2. v. *tár-falkodásna* miatta *el-fáradotna*c nevez: *ki minden napon, az*
7. 8. *az, szüntelenül gyötörtte az ő igaz lelkét azokna* istentelen go-
Pfal. 119. *nosz cselekedeteket larván és halván.* Dávid is oly gyenge bõ-
v. 158. *ru leiki esméreretet vifelt Istenhez, hogy mihelyt hitetlen isten-*
selen élérü embereket látot, maga meg-unásával gyötörtte magát:
v. 136. *hogy az Isten beszédét meg nem tartottát: vizeknek folyamati*
mentenek-le ilyenkor az ő szemeiből.

4. Ugyan külföld valóságos külön válással is el kell vál-
nunc, modot engedvén Isten benne: ilyen három mo-
don. Először, Egyházi fenytéc által az Ur Jesus Christus ne-
vében köz akaratból, ez ilyen jobbulhatatlan vakmerő i-
stenteleneket közzüllunc ki-vetvén; mint ám szent Pál
1. Cor. 5. 5 cselekedtetéc a Corinthusi Ecclesiával, ama' fertelmef-
nec dolgában. Oh felette igen szűkséges dolog ez: mert
egyébként egy meg-vezett marha miat nagy hamar az e-
gész nyáj vez-meg. Ez az, a' mivel az Apostol a' dolgot ál-
Morbidus facta pe-
cus, totum
corruptum
ovile.
latja, ott a' meg-emitett helyen, v. 6. *avagy nem tudjátok,*
hogy egy kicsiny kovász meg-poshasztja az egész tésztát.
Csuda foganatos, terjedékeny az rosz példa, mint a' ruh,
és a' fene. Egyez; Más az hogy soc csapást el-kerülűc,
igy cselekedvén Istennec. Csudálkozunc sokszor rajta,
hogy egyébként istenesen élvén, ennyi soc nehéz ostoni
forognac ő szent fellegeten rajtunc: s' nem vezizűc e-
szünkben, hogy ha szintén magunc nem cselekedtűk is
személyünkben, a' fűű vezzedelmeket érdemlő s' ránc ho-
zo istentelenégeket; de elég az hogy valamin s' valahog
résztűllunc azokban: mely soc képpen esik-meg; s' ei
az egygyic modgya, midőn tudnia illic e'féle istentelē vak-
merőket közzüllunc ki nem vetűnc. Meg-lásűnc azért hog
Pœnitentia tartásunkban, ezt a' nagy bűnűnket is Isten
nec meg

Hatodik Bőjt napi Prædicatio.

29

nec meg gyonni el ne felejesűc; és minden tehetségűnk-
el meg igyekezzűnc belőle térni. Másodszor, a' Magistra-
tusna s' mindennec, valakit Isten fővé tört; még esac az
házi Gazdánac Gazdaiszonyynak is kell ezt cselekedni.
Ahon a' tükör a' Dávid példájában, Psal. 101; holot a' két
utolsó versc felette fontosoc és meg-tartandoc: *Nem lak-*
na az én házamban az álnokság cselekedoc; a' ki hazugságot áll,
nem léfzen maradása az én szemeim előtt. Jo reggelent ki-ir-
tom e' földnek latrait; hogy ki-gyomláljam az Urna városából,
mind a' hamiság cselekedocet. Hakölsőmben cselekesűnc,
igy is a' közönséges állapotra vonodic és száll, egész min-
den köztűc s' környűlűttc lévő istenteleneknek bűntet-
sec. Nincsis soha az Istenes Társaságoknak, királyoknak,
Uraknak, károslab tag, s' szolgál, mint ha istentelen az; ha
nemtóm egyébként világi tekintetből menyi soc hasznoc
láttat-is a' hajtani. Harmadszor, ennec egygyike is nem
lehetvén, vagy valamely nagy erőszac, vagy penig az elől-
járóknac gondvifeletlenséget miat: az Isten felő ember
menjen külön; és akarhol lakjéc inkább hogy nem mint
ez ily minden féle rettenetes bűnökben torkig űlő Sodo-
mában. Ezt sohajotta Jeremias az ottan ottan meg-em-
léter helyen: *Oh ha valaki engemet a' pusztában az utoj-ja* Jer. 9. a.
rokna vendég fogado házokban helyhez tetne! hogy el-hagynám
az én népemet s' tölloc el távoznám, &c. Ez volt a' Dávid ki-
vánlaga is: *Kicsoda mivelhetné azt, hogy nékem szárnyaim* Psal. 55. v.
lehetnénc, mint a' galambna? el-repűlne -- meszszre el-men- 7. 2.
nec és a' pusztában lakoznám.

Ihol ez a' külön űlűnc mesterfége: így kellett csele-
kedni. De azt mondod talám: oh igen nehéz dolog ez;
soc dolgokban valo hátra maradással lenne ez: esac meg-
guggolnának velle, világ esufja lennec: meg-gyűlűnc
D 3 minden,

minden, s' veszedelemben is hozhatná ember magát, e miat. Hogyim: Nőét is eleget guggolá az el-vezett világ, hogy ama' szokatlan alkotmányac a' bárkánac készítéssel s' az abban bé-költözéssel, a' több emberektől külön szakada: Lothot-it csac agyon nem verec ugyan ezen okból a' Sodomabéliec. A' mi pedig a' meg-gyűlölédet, dolgaidnac akadékit illeti, nem hogy azzal kellenc gondolnod; de még életednek is nem kell ez ügyben becsültecsnec lenni előttd. *Mit használ azt mondgya ldevezitőnc, valakinek ha mind ez világot meg-nyeri, ő magát pedig el-vezeti, és magában kárt vall?*

Talám, így szoliz még-is: Mind igazac ezec; de oh mely nehéz a' testet erre birni. Ugy vagyon: Mert nincs ember nec nagyobb s' erősebb ellenfége magánál. Melyhez képest igazán mondta valaki találta: Semmi nagyobb győzedelem nincsen, mint a' magán való. Vannac mindazáltal olly modgyai a' dolognac, a' mellyeket meg-tartván, által segéttetűnc ez nagy böckenön. Az első, ezen Prophétánál mindgyár a' fel-vőtt vers előtlévőben, ugy mint az 16-dikban vagyon. Így szoll ott a' Prophéta: *Mikor a' te beszéded jelen volt, helyet adtam annac, &c.* A' Sidó szoc szerint így vagyon: *Meg-találtattanac a' te beszédid, és meg-öttem azokat.* Az eledelt szokta ember tulajdonul meg-enni. Az évés pedig, nem csac valami koftolás mellyel a' gyomor igen kiesinyt telic; hanem derekas részefülés az eledelben, mely által ember azzal ugyan egygésűl, maga testévé vérévé változván az néki. Ha azért el-akarunc ez nagy munkára készitetni, az lsten igéjét ne csac koftolgafluc finnyáson, ne csac belé kapjunc egyfzer kétfzer abban; hanem ugyan meg-egyűc azt; és az arrol való szorgalmas elmélkedésec által, mint a' kérődző állatoc, mellve.

mellyeket választott-is vala lsten az áldozatokra, ugyan meg-kérődzűc: mind addig miglen a' mint az Ur-Vacsorájában, éven annac modja szerént a' Christus testét, egy test egy lélec leszűnc ő véle: az lsten igéjével is ecképpen egygésűlűnc, egy test és lélec leszűnc azzal. Így *adattatunc a' tudomány képenec, a' mint az Apostolizol; az az, annak képeré így változunc: mint az olvadékony állatoc, annac a' formánac képét vezic magokban, a' melyben öntet.* Rom. 6. 17 nec. Másodíc modgya a' dolognac, a' magunc meg-tagadátában naponként valo magunc gyakorlástában áll. *Valaki engemet akar követni, azt parancsolja ldevezitőnc, meg-tagadgya magát, s' fel-vegye az ő kereszttét és úgy kövessen engemet.* Holot nem homályosan jelenti, hogy különben e' parázna és bűnös nemzetség között az ő követésére külön. Marc. 8. 34. 48. nem szakadhatni, hanem a' magunc meg-tagadással, és minden a' miat reáne következhetendő keresztnec felvételére valo magunc el-szánásával. Ackor *tagadjuc* penig *meg magunkat*, mikor a' mi testi indulatinkat a' léleknec engedelmisége alá holdoltattjuc, s' szoktatjuc. Mely mivel fóc erőlködéssel s' küzdéssel szokot végben menni: ennek okáért szüntelenül is kell magunkat ebben gyakorlani: mig tellyeséggel más emberecké, *új teremtet* állatok. Rom. 8. 2. ká nem változunc. Mely mivel minden teremtet állati 2. Cor. 5. erőtfellyűl halad; az Ur Jესus Christusból kell erre erőt hit 17. által ki szijni; mivel ő nálla nélkül semmit nem tehetűnc: ellenb Joh. 1. 5. 5. mindent meg-cselekedhetűnc a' Christus által, ki minket meg-Phil. 4. 13. erősfét. Amen!

SERVA DOMINE.

Avagy,
Nagy veszélyekben forgó, és vesze-
kedő Hiveknek Vigasztalási,
s' Okai.

*Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában
49bris 1657-ben.*

MEDGYESI PAL által.

Nyomtatott Sáros Patakon 1657-ben.

SERVA DOMINE.

SAROS PATAKI Ecclesiában, 4. 9vembr.

1657-ben Prædicáltatott.

Marc. 4. v. 36, és Matth. 8. v. 25.

Uram, tarts-meg minket, el-veszünk.

Mester, nincs gondod rejá, hogy el-veszünk?

SZokásos cselekedeti vala, édes Idvezítőnknek a' viz mellett valo prædicálás; a' Galilæa tengere mellett ki-
váltképpen, mely Genezareth tavának is hivattatic. Sőt
ez résznek a' kezdetiben a' jelentetic, hogy ugyan bé-szál-
lott a' Tengerre, s hajóra ülven onnan tanétot. Csudát is fő-
kat cselekedet ezen tengeren: ez-is ott lőtt, a' melynek hi-
stóriájából, ez kis darabot ki-szakasztottam. Tudnia illic
azon hajóban a' melyben vala, paráncsolván a' napon mikor már
késő volna, hogymennének által a' vízen, a' tulso partra. Es el-in-
dulván, támadt nagy szélvész, és a' háború bé-mennék vala a' hajo-
ban, annyira hogy immár a' hajo meg-telnék. Es ő vala a' hajónac
farában, és aluszic vala egy fővallyon: akkor fel-költözött őtet, s
ugymondá nekik ez szokat: Uram, tarts-meg, el-veszünk:
Mester nincs gondod rá hogy el-veszünk! Ertitec már kik
szava ez, Kihéz, Mikor, és mi végre.

Ez szonac néme Könyörgés: melyben Három va-
gyon: 1. a' Meg-szóletás: Uram! Mester! Mely nem csak
külső tisztesség tétel, hanem belső tisztetelbéli: melyben
alattomban vallást térsznek a' Christushac Személyre és
tisztetel felől; mint ha mondaná: mi édes Idvezítő Meg-
tarto Mesterünk és Urunk.

11. A Kérés: tarts-meg. Mely hogy igen meg-háboro-
dott és

dott és félemltet szívből származott legyen, a' szent Márk szó-járása mutatja: *Uram, nincs gondod rá, hogy el-veszünk?* Mert nem kell azt velni, hogy ez valami temerdeki *expulatio* versengő beszéd lőtt volt; hanem olyan szabásu mint ama' Mártháé: *Uram nincs gondod rá hogy az én néném el-hagyot engem?* az az, gyégélkedő hitből való remén'kedés.

111. A kérésnek Oka: *el-veszünk*; mellyen nem örök veszedelmet, hanem testit kell érteni. Mint hamondanac: *el-meyblanc, és a' tengerben veszünk*.

Négy tanuságunc vagyon itt.

1. Tanuság. I. Tanuság. A' *keserves Probác és minden vesztelyec*, mellyec magokban igen gonoszoc, bűnnec tulajdon büntetési, és a' pokolnac előljároji sőt részec; az Isten bölcs igazgatásából, az híveknek igen jóc.

Ihol itt a' bizonylaga: az Tanévtányoe nagy veszedelemben esvén, mint esnecc a' Christusra! és mint ragaszkodnac ő hozzá! Egygyel bizonyítom ezt csac. Mert mikor ítéltetűnc, az az, nyomoruságoc probác alá bocsáttatunc, azt mondgya szent Pál, *tanéttatunc, hogy ez világgal el ne veszünk*. Tanéttatunc: Mikre? Elménknec a' nyomoruságoknac 1. Eredetire; 2. Végreire való fel-emelésére.

1. A' mi nyomoruságinknac eredeti, kettőtől vagyon. Job. 5. 6. Mert azt mondgya Elipház hogy, *nem a' porból következik a' nyomoruság, és a' háborúság nem a' földből nevedik*. Hát honnan? Elsőben Istentől jó az, a' kihez mondja hogy fo-

Amos 3. 3. *lyamodnéc ő, az ilyen forsbán. Avagy létszéné gonosz a' városban, mellyet a' Jehova nem szerzene, azt kérdi Amos?* Ide mutatnac azért a' nyomoruságoc ide, az orvosság keresésére. Másodszor, a' nyomoruságoc a' Bűnökéből erednec: Legelőször is amaz Elsőből, hogy Első szűlőinkben pártot

stence.

stence. Mely bűn által jöve-bé a' halál, a' mint legelsőben meg-fenyegetteréne: a' mely napon ejendel a' jonac és a' gonosz tudásának fájából, halálnac halálával halvesz meg. Mely halálón értetie minden halálnac neme, minéművec a' nyomoruságok is, a' mint szent Pál jelenti s' bizonyítja a' 44. dic Soltárnac 13. verséből: *Kiesoda szákszt-el úgy-mond, minket a' Christus szerelmétől? nyomorgatás, siorongató keserűség, üldözés, mezítelenség, veszedelem fegyvere?* (Mint meg-vagó írva: *Te éretted minden napon meg-ölettetűnc, és olyanoc vagynac, mint a' mézszárfzékre való juhoc*.) Ez Első bűnünkre emelic azért a' nyomoruságoc a' mi elméinket; de nem csac erre, hanem a' közelb valokra is, mellyekkel okot adtunc Istenünknek, hogy a' sanyaru veszsző alá fogion bennünket. Ennél is tovább visznec az után elő bennünket: úgy-mint mélységes magunc meg-alázására, bűneinknek meg-bánására, meg-firatására, alázatos meg-vallására, el-hagyására, és az egész életnek avagy csac a' fegyhetetlén magunc el-tökéllése által egy elsőben, meg-jobbétására: mellyekben áll az Istenhez való igaz meg-térés. Vegyű példájul itt avagy csac a' Joseph Bátyait, és kiváltképpen a' tékozlo Fiat. Amazoknak, loc esztendőc alatt feledékenységben ment nagy rut bűnőc az ő szerelmes Josephnek el-árulásában, akkor juta osztrán eszékben, mikor Egyiptusban kémeknek fogác őket, és igen kezdéc siorongatni: *Bizony vétkefec vagynac* (így szólnac vala ő köztöt) *a' mi atyánkfia ellen, mert látóc az ő lelkének keserűségét, mikor minékűnc könyörgene, és nem halgatók meg őtet, azért következet reanc e' nyavalya*. A' tékozlo Fimely n'egédes, zilaj, széles tuloc vala hajdan; magánac teccő, édes atyát nem becsűllő, s' mindent csac semminac aléto nyalka, fajtalan, buja és rut dobó fia liffu vala; azonban nagy hamar

E 2

minden

v. 39. minden javait a' paráznákra és magához hasonló pártárfokra el-fecsérelvén, mivel hogy nagy tékozlással él-va: hirtelen valo nagy szükség támadt a' tartományban, melyben vándorol vala: meg-kezde fogyatkozni; és nem lévén lelkenec hová tekeredni, mint hogy egész minden szép javai közül semmi keze közöt nem maradt vala, az egy mezitelen testénél eg'éb: egykor hát az ezifra dús urfi; dísznő pártorságra adta magát egy paraszt embernek nyája mellé: s' a' ki az előtt a' főc szép külömb külömb féle friss étkekben esac turkált, és orrát finnyogatta feletté, a' dísznőc rútt moslékját-is kedvesse fel szőresőlné, de azt sem adja vala senki néki.

v. 16. Im már izinte éhnek halálával kell vala meg-halni, hogy az ő rútt bűnei és édes Attya ellen valo párt útész eszében jutta: halhacza mint meg-szontyolodott rajta, mint bannja sirattya, vallyá, követi rolla édes Attyát, s' minden engedelmeségre igéri magát néki: *Esmikor ugy-mond magában szálloz vala monda: Az én Atyámnac mely főc béreft bövölködnecc kenyérrel! én pedig ezentől éhelek halok meg. Fel-keleven el-megyec az én atyámbhoz, és ezt mondom néki: Atyám vétkézte az ég ellen és te ellened. Nem vagyoc immár méltó arra, hogy te siadnac hívatassam: tégy engemet olyanná, mint a' te béresidnecc egygyike. Végben-is vivé ezt, nem nyugvéc addig. Ez az, a' mint Sz. Pál tanét: Minden dorgálás mostan, az az, mig az emberen tart, jollehet nem láttatit örvendetesecc, hanem szomorúság: nac lenni; de végezetre az igazságnac csendes gyümölesét az az, az életnecc meg-jobbétását, mely az igaz csendes jó lelki elméret szerént valo élet, adja azoknac, a' kie az általgyakoltattanac. Híszem idvésséges jó tanutág ez: jó tanétó mestert tehát a' proba, a' nyomorúság!*

Hebr. 12. v. 11. II. A' mi már a' hiyeknecc nyomorúság szennyvedések-nec Végeket hasznos gyümölesőket nézi; azoc vagy közön-

seges, vagy kiválképpen valoc. Közönsegeffen, Istenhez valo engedelmeségre tanétjác, szoktattyác s' buzdétják-fel a' hiyeket a' probác. Maga az Isten Fia felől, azt állattya az Apostol, hogy azokból, a' miket szennyvedet, engedelmeséget tanult. Sid. 5. 8. Tudjuc jol magunc, mely zilaj, inye tölt erő keléscec vagyunc mi a' jó állapotban! csac hozzánc sem érhetni, mindgyárt dulunc, fulunc, mint a' délczeg ló. Ugy cseleke-szic azért Isten velunc, mint afféle vad állattal szoktac cselekedni. Neki közöz mint valami Manassáfeket a' nyomorúságoknac erős ístrángival, a' keserves probáknac nyűgeiben, valában hány, meg csincérez, le-vér a' lábunkrol mint ízent Act. 9. 4. Pált, hátunkra adgya az ő keresztit, hogy hordozzuc azt mint a' Cyrenébéli Simon: *Íst mint az exűstöt sebes tűzben vér,* Matth. 27. *ott olvaszt, éget, kohol;* valamig rut nyakalságunknac, s' magunc hittégénecc vadlágát, falakját, ki nem veszi belőlunc, magunkat meg nem adjuc, s' nagy engedelmeslenc nem kiáltuc, Isten ellen az előtt rettenetesen dühösködő s' most már földre le-vert, s' porig meg-alázodott Saulussal: *Ki vagy Uram? mit akarsz, hogy cselekedgyem? Kiválképpen-is tanét minket a' Keresztviselés, fokra, nevezet szerént e' keresztör. Először, a' buzgófélos szakadatlan imádkozásra, és zörgetésre az irgalmaságnac ajtaján. Mely tisztunket, noha egyébként-is tudnunc kellene ugyan, mert nyilván paranesoltatic, Matth. 7. v. 7. Luc. 18. 1, 2, 3: de el-felejtjuc nagy hamar; főképpen jó szerencsénknecc idején, magunc tudjuc mely kelletlen a' jó imádság, merő unadalom, tereh, ha csac mi kevés időt kell-is abban töltenunc: azt-is vonakodva, huzodozva, álsérva, tunyán és restenn. Rut halálos lelki esőmörnecc jelentége ez rajtunc. Szánván a' azért a' mi édes jó Istenunc vesztjünk, és már egyéb képpen nem akarván mi tisztjünk fel-gerjedni: külömb külömb*

lőmb féle *soc* nyomorúságokaac szélveszeit hoz és indét a' mitengerinken; mellyekkel meg-hányat mint a' laprát, és a' kecsérüleges vízeknec árjaival hajóinkat bé-töltvén, az halál árnyékában viszen-bé; hogy mint Jonásnac, a' testi bátorlagnac alma szemünköl ki-pattanván, és minden rend szerént való szabadulásunc felől kétségben elvén, egyedül csak ő reá ejsűnc, néki reménkedgyűnc, 'és ne magunkat már, hanem őtet serkenegsűnc s' untassuc, nagy szivűnc szakadva: *míg fel-serkenvén meg-feddi a' szeleket és a' tengert. Másodszor, ama' szükségés jó leczkére, melyre a' minden napi kenyérnél nagyobb szükségűnc vagyon, a' Békéleges tűrésre, tanétnak meg a' szenvedésec. Haljuc a' Sz. Pál szép szavát, Rom. 5. 3, 4: A' nyomorúság békéleges tűrés nemz. A' békéleges tűrés pedig meg-késértést, tapasztalást, a' tapasztalás reménseger. A' reménseger pedig meg nem segyenét. Az az, a' nyomorúság által a' Sz. Lélec minket tűrésre szoktat, és a' közbé az Isten egyszer is mászor is az ő kegyelménec és oltalmánac bizonyos jelenlégit tapasztaltatván meg velűnc, minket a' szenvedésekben csudálatossan tartván segélvén, és a' mikor néki tetszic tágétvén is azokat rajtunc, abból osztán. állhatatos jó reménseget indét lelkűnkben, hogy az után reánk következő probákat is békével tűrjuc: és immár az Istenec jó voltát a' féle állapotinkban *soc* uttal meg-tapasztalván, hasonló kegyelmességét reménlyűc és várjuc; mint szent Pál, 2. Cor. 1. v. 10: *Es ki ilyen nagy halálból meg-szabadót, és meg-szabadét: kiből vagyon reménsegyűnc, hogy ez után is meg-szabadulunc.**

Másnai.

Soc szép Hasznai vannak ez Tanulágnac.

I. Két rédbéli szép idvességes *oktatásunc* jó nekűnc inen-ki. *Először*, ki nyilatkoztatya ez Tanulág, a' testi okosság előt amaz igen képtelen, de az Szent Írásban igen ké-

pes és

pes és idvességes titkot, tudnia-illíc, mint és miképpé Isten Atyai szerelménec s' fiúvá fogadlágoknac jelci a' nyomorúságoc az hiveknec: a' mint szent Pál Salamon szavával állattja: a' *kit szeret az Ur meg-dorgálja, valakit fiúvá fogad meg- osztorozza. Ílmét: Ha a' dorgálást el-szenveditec, Isten ő ma- gát nektec ajánja mint fiainac; mert kicsoda oly fiú, a' kit az atya meg nem dorgál? Hogy ha dorgálás nélkül valóc vagyto, melyben minden fiac részessec, bizonyára fattyac vagyto és nem fiac?* Azaz, mint hogy az ember természetiben meg-romlott, meg-vezett felette igen, és már csak a' gonoszra vonodie és ugyan rohan; az Isten a' meg-vettetteknek a' gyepűt csak oda veti; a' kic pedig az öröcké való választás szerint, s' az Ur Jesus Christusban ő szerelmeci, azokat mint szerelmes és ő rejáoc szüntelenül vigyázó atya, fenytéc alá veti, ottan ottan sanyaru veszfű alá rántja s' fok külömb külömb féle kecserves próbáknac szorofs zabolájára fogja: és azokat mint valami okádtato és tisztéto kecsérű italos purgatiót, véllec meg-itattya; hogy a' bűnnec bé-vött mérgétűl tisztullyanac, és az Istenec atyai keze alá tanulván s' mindē engedelmességre szoktatván, *világgal egy-ütt el ne vessenec, 1. Cor. 11. 32.* Hiszem nagy atyai buzgó szerelem ez! *Másodszor*, Más egy igen nagy keresztyéni Mestersegre is (mellyet ez egész világ Bölcssei sem tudtác) oktat ez Tanulág minket: tudnia-illíc mi modon és uton röviditheti meg kiki az Isten Fiai között, a' rajta forgó nehéz probákat? Am meg-értőc oda-fel, hogy az Isten a' többi között kettőt keresi, a' sanyaru dorgálásoc által az ő Fiai-ban és Leányiban. *Először*, hogy az ő lelki mély álmokból, magoc felejségéből fel-serkenvén, nyomorúságoknac *Eredetéről, Istenről és a' Bűnről*; *Másodszor*, hogy *végeiről* a', a' mellyekre nézve Isten azokat rejáoc bocsátottta, gondol-

Hebr. 12.
v. 6. 7. 8.

gondolkodgyanac. Ha, azért Istenedet fettetni akarod, hogy az ő látogatásit rajtad mentől hamarébb végezze; légy ő szent Fellege munkás tárfa: sies lelkedet Istenedre fel-emelni, kitől, és nem vac szerencséből, történetből Job. 5. v. 3. 9. jőt e' veszly fejedre: s' őtet engeszteld. Az után mindjárt mind régi s' mind minapi párt-ütésid jussanac eszedben, mellyec a te valófágos lelki fekélyid, és a' könyörületos Do-
 rt Orvost, onnan felől le-hoztác, hogy gyógyítás alá fogattassál, és halálra evezett mérges kelésid meg nyomogattassanac. Légy azon azért, hogy mentől hamarébb bűncidet igazán meg-csmérvén, térj-meg. Nyakas, felrugó, kényes, engedetlen voltála jo szerencsében: sies tanulj igaz engedelmséget. Nem tudtál könyörögni: nem tanultad volt jól meg a' békeséges tűrésnec leczkét: oh ne képedelmeskedgyél azért már a' nyavalyáknac keferő vizein a' hánykodó haboc között; redd félre minden testi bizodalmidat, és nagy szived szakadva első egyedül a' Christusra, az egygyetlen egy Meg-tartóra: *Uram tarts-meg, el-vezdne: és várjad hittel s' békeséges tűréssel, míg el-jő, meg-feddi a' szeleket és a' tengert. Hamulatozik-is várjad, mert kétség nélkül meg-lészen, és nem késc. A' kinecszive nem igaz, hanykodis az kap ide s' tova; az igaz ember pedig az ő hitivel él.*

hab. 2. v. 3. 4.

2. Haszna, Czáfolás. E' világnac, és a' te veszett Okotkodásodnac hirtelenkedő ítéletit meg-hamissítja ez Tanuság. Hát Isten gyűlölte emberec e' világon, a' kiken leg több s' leg súlyosb szerencsétlenséggel forognac! Meg-esalatkozol. Sőt inkább im hallod, az Isten atyai szerelménec meg-megannyi jegyei a' hiveken, a' különb különb féle próbác. Melyhez képest, nem vala helyes amaz erős férfinnac a' Gedeonnac agyaskodása, midőn a' szérón csépel-
 vén, az

vén, az Angyalnac felelne: *A' Jehova (ugy-mond) veled Judic. 6. erősíserfi. Es felele neki Gedeon: Kérlec édes Uram, ha velűnc v. 12, 13. vagyon a' Jehova, miért talált miket mind ez nyavalya! ... Mo- 14. stan pedig el-hagyot minket a' Jehova, és adot a' Midianitác kezében. Bezzeg másképpen s' mélyebben értette ezt szent Pál, ki Rom. 8. 4. illy bizonyfágot részen: Nem ésac ez pedig, hanem dicsekedűnc a' háboruságokban-is. Az az, nem csac a' jövendő dicsőségűnc felől valo reménységűnkben vagyon a' mi ki-mondhatatlan dicsekedélűnc és öröműnc; hanem a' rajtunc forgó nyomorúságokban-is, mint a' felől valo csalhatatlan jelekben és bélyegekben. Ovd-meg azért szivedet a' kápolodástól, s' ítély ugy a' mint a' dolog vagyon.*

3. Hasznai, bőléges hatharós Vigasztalás az különb kü-lömb féle n'omorúságoknak súlyos terhe alatt. Igaz az jelen-
 Hebr. 12. valo érzésre nézve, a' mint szent Pál szoll, egy nyomorúság sem öröndetes, hanem igen keferő, és sokszor el-szenyedhetlennec láciz; de jussanac eszűnkben csac, a' miket az szenyvedéseknec jó tanusági felől értenc, s' hittel forgassuc
 Hebr. 4. elménkben, azokat; meg-enyhül keferves fájdalma, szivünk-nec; s' vigasztalo reménféggel telik belkűnc. Az okos Betegce, mikor a' keferő pilulákat, vagy italos purgatiokat bé-vezic, hogy inkább bé-vehesséc azokat s' kine-
 v. 2. okádjac; elméjeket s' gondolattyokat el-vezic el fordétjac, a' keferő izetlen orvosságrol, annac használattyára, rudnia illic mely hasznos az, és mely sokaknac segéret; s' ezentől ő bennék-is foganattyát mutatja. Mely elmélkedés közben, a' keferő s' csömörős ital, mint egy eszékben sem vevén, vagy csac sokkal könnyebben, mégyen-le gyomrokban, s' nagy jo egéséggel fordul utánna. Igymis, midőn a' nehéz lelki testi próbáknac keferőléges pohá-
 F rát itat-

10.
rátartja Isten veünce, ne engedgyűt csak elménket az jelen lévő sullyos és keferő érzésen csüggedezni; hanem nézünk által a' mi édes jó Orvosunkul az Istentől ránc kőszönt nyomorúságoc keferő italánac hasznos végeire; a' vagy csak a' mellyekről oda-fel érténc; lehetetlen hogy meg ne enyhüljön kefersves gőtrelműnc, és meg ne vigasztalodjécc szívóné.

11. Tanuság.

II, Tanuság. *Még tulajdon az Isten parancsolatjában járó híveknek is; a' mi nagyobb a' maga jelenlétében sokszor sőt nyomorúságos veszélyec következik; a' mellyec rajtoc hova tovább mind inkább inkább nevedvén, csak nem el-meritic őket.*

Igy vagy on itt az Tanévtányoknac dolga: Christus Urunc parancsolatjában indultanak-mega' tengeren, vélec egygyűt mégyen ő szent Fellege-is azon hajoban; s' im mi találja őket. Annyira meg-nevedénc a' tengeri szél veszecc ellenec, hogy csak egy kicsinyben, hogy mind oda nem veszénc. Az Izrael Fiait maga parancsolá Isten régen ki-jöni Egyptusbol; az uton-is mindenűt maga járt. *Exod. 13. vélecc a' kőd és tűz Oszlopban; s' am mint vala dolgoc mind v. 22. azultatul fogva, hogy csak rezgélődni kezdénc-is Egyptusban, és az egész uton, valameddig az Igéretnc földé- c. 5. v. 6. re bé menénc. Moisés halála után, Josuera szálván az Igaz- 8. c. Jof. 1. 9. gatás, halhacza mint biztattya Isten őtet: Avagy nem parancsoltamé meg tenéked? bátorécs és erősiécs-meg magadat: meg ne iszonyodjál se meg ne rettenj, mert te veled vagy on a' te Urad Istened mindenekben, a' mellyekre menendesz. Mely biztató szavára Istennec, nagy bátran meg-indul a' néppel, és által kelvén a' Jordán vizén, bé-szál a' Canahán. földére. De haljad egy kevés idő mulva, még csak meg sem állapodhat- van ott,*

11.
vén ott, mi éscé rajta. Jerichot meg-véven, mégyen mind-járt a' izomszéd város Hai alá: nem tart semmit semmitől, *Jof. 7.* azt tudogalván hogy mind ugy mégyen már elő a' dolog, valamint el-kezdődöt. Azonban ki-űtvén Haibola' város lakosfi, meg-veric őket, és sokakat le-csapkodnac közzül-*lőc.* Ugy el-olvada el-rémüle ezen, mind annac az nagy Herczegnec, s' mid az egész Izrael Erőssinec lelkec, hog' el-hitettéc vala magockal, hog' ezentől a' Pogány Királyoc eg-ben gyűlvén ellenec, környül veszic, és egy lábíg le-vág-ván őket, még nevét-is az Izraelnec e' földről el-törlic. *Hason. v. 9.* lo állapotja lón Dávidnac Saul miat, hogy Isten a' király-ságra fel-keneté: el annyira hogy volt az ideje a' mikor az rajta lévő nagy veszedelem miat (melyben még élete felől-is reméntelen volt) a' Prophétánac Samuelnec, Isten ne-vében néki tört szép ígéretit-is kétfélgben hajta, így szol-ván az 116 Soltárnac 11-dic versében (a' mint nagy sokan ezt erről értic) *En azt mondtam az én felelmemnec idején: Minden ember hazug.*

Ennec oka I. Isten részéről, azon kívül hogy ő úgy a- *Okai.* karja, mivel Jehova ő (a' mint Eli Pap szoll vala) s' azt mivel *1. Sam. 3:* a' mi az ő szemei előtt jonac lézic, (mely minden ő cseleked- *13.* tinec fő oka-is) ezen kívül mondom, azért bánic így az ő Szerelmesével, hogy őket meg-probálja. Mint ezt maga jelenti Abrahámnac amaz ő nagy meg-késértésében: *Most esmértém úgy mond, meg, hogy féled az Istent, hogy nem ked. Gen. 22.* veztél a' te fiadnac, a' te egygyetlen egygyednec. Nem mintha *v. 1. 12.* Isten annélkül-is nem tudná mi légyen, kibén kibén, ho-lot ő szíveknec veséknec vizsgálja; hanem emberi mód sze-rént valo maga hozzánc alkalmaztatásához képest szoll ek-képpen: ki akkor mondatic tudni s' érteni a' dolgot, mikor az, külfő cselekedettel-is ki-nyilatkozie. Es így tulajdonul

12
szolván, nem a' végre próbál Isten, hogy ő tudjon, ő men-
jen az általa' dolognac végére; hanem hogy másoc tudják-
meg a' titokban lévő dolgot. Az Abrahámhoz való szavá-
ban is így kell érteni, miként Agoston is magyarázza:
Moft esmértem tudtam meg; az az. most esmértem, most
tudattam meg. Leg előben is penig, magockal a' próbác
alá vetett hiveckel akarja tudatni mi aránt legyene: hogy
magoc felől alázatosán értvén, tanuljanac egyedül az ő te-
gedelmétől függeni. Ezt a' végét jelenti szent Pál egykori
igen nagy kétféretinec; Nem akarjuc hogy ne tudjátoc Atyám-
fiai, a' mi háborúságunkat, mely rajtunc eset Ásiában, hogy mi
erőnk felet meg-terheltettünk volt, ugy annyira hogy életünk felől
is kétségben esnénk. Sőt magunkban ugyan el-tökéltettük volt, hogy
meg-kellene halnunc: hogy ne biznánk mimagunkban, hanem az
Istenben, ki az halottakat fel-támasztja.

II. Oka.

II. Oka. Az Őrdög és akarmely balul itélőknek részek-
ről, hogy meg-izégyenedjenec azoc, az ő mocskolodo
s' káromkodo itélet rételekben. Leg először is pedig az
Apoc. 12. Őrdög, az *Atyafiaknac ama' nagy és gonosz vádoloja, ki azokat*
még a' mi Istenünk előtt is éjelnappal vádolja: ki oh menyi sokat
10. károg az Isten igaz fia leányi ellen, kiket mint Ijobot, azzal
Job. 1. 9. hordoz mindenütt nyelven, azzal gyaláz; még önnön ma-
10. &c. gockal is azt akarja elhitetni, hogy csak a' magoc hasznáért
félic az Isten, csak bérešec: és mihelt Isten meg-vonná
áldáfát tőlőc, mindgyárt oda hánác minden kegyesége-
ket, s' az Isten is szemtől szemben meg-atkoznác. Mely-
ben fokszor, nem csak a' hitetlen világ, az Őrdög tagjai; ha-
nem még a' hivec, a' jók is, a' tökéletlen vádos Őrdög
mellé tárful adjác magokat; s' ők is a' soc külömb külömb
féle szerencsétlenség ec alatt forgo nyomorult hiveket ezen
formán itélic: nem volt (így szólnac) igaz Isten felő ember, ha-
nem alatt-

13
nem alattomban való tiskos istentelen; s' azért lakoltatja Isten:
mint a' Ijob Baráti; kic minden fel-tört szándékokkal, azt
igyekezie vala nyomorult Ijobbal el-hitetni, hogy nem,
szolgált a' tökéletes szível Istent, hanem csak színnel; azért
térne meg hamar, a' hypocritaságból, ha az rajta lévő soc
gonoszból ki akarna menekedni. Hogy azért mind eze-
ket, s' mind kiváltképpen az Őrdögöt meg-hamissica Isten,
maga indétja-nie az ő Szerelmeli ellen a' nyomorúságok-
nac háborgó tengerét, maga veti a' hánykodó haboc köz-
zé őket; s' azoc között tartja mind addig, míg már szintén
el-mérülőlen, el-sillyedőlen leszne azoc. Sőt néhánkor
az Őrdög nec ugyan kezében is bocsátja őket mindenjek-
kel, az egy lelkeken kivől; hogy valamit rajtoc el-tehet ám
tegye el: próbálja meg ha minden mesterfégével is ki-vet-
heti őket sárkokból; mint ugyan. Ijobbal cselekedec. Job. 1. 7.
Es ecképpen valoban meg-tapasztalván az Őrdög s' a' kic ő & 2. v. 6.
vélle itélt ec, az igaz hivec felől, hogy nem csak ideig valóc
ők, lehetetlen azokat az Isten szerelmétől, mely a' Christusban
Marc 4. 17. nagyon, el-szakasztani; meg-izégyenedjenec, szájoc bé-du
Rom. 8. v 38. 39. godjéc: és amazoknak hit ec, s' tűrés ec, mint a' Ijobé az
Jac. 5. 11. Isten Szolgájác, széles c' világon híres neves legyen.

III. Oka a' Hivek nec részekről, hogy Isten őket szok-
szor még a' maga parancsolatjában járásoc közben, a' maga
jelen létében is, ennyi és illy súlyos, mind nagyobra na-
gyobra nevededő keserves próbác alatt tartja; az ő rájoc
háromlo soc Háfzon. Ugy-mint, *először*, mivel nem elég-
gé alázták meg magokat, nem elég gyakorlották még a'
magoc meg-tagadáfában, nem elég tőrőc szennyvedőc még:
azért hogy mindenikben öregbüljenec, s' tanultabbac le-
gyenec, az az oka hogy ő szent Fellege tovább tartja és
mint egy hátokon nyugortya a' fujtolo vesztőt. Vajmely

hamar ki-állanánk mi ha rajtunc állana, ez Oskolából, még mincc előtte izűkféges leezkénknek csak felét-is meg nem tanoltuc. *Abszolvatni* akarja Isten a *Cursus* velűnc. *Másodszor*, ugyan volta képpen meg-akarja Isten velűnc tudatni, honnan függön minden mi jönc, nevezet szerént szabadságunk az háborúságokból. Ehez képest mind addiglan fajtól, míg mindenűnkől valamihez ragaszkodhatot lel-kűnc, tellyesféggel ki-kopván, egyedül és mindenestől őrcá szoruljunc: s' meg-valjuc Jonással, hogy a' *Jehováé* a'

Jon. 2. 10. minden módon való meg-szabadás. Egyszer s' mind pedig, hogy ez nagy jót, ugy-mint a' meg-szabadulást melyhez ily nehezen és fockáig juttunc, kellete képpen becsülni-is tudjuc; holot ellenben a' mihez ember könnyen jut, nem tartya igen nagyra, hamar-is el-felejt. *Harmadszor*, azért vagyon ez, hogy Isten az ővéit nagyob veszedelemtől akarja meg-ovni. Mi ha csak ugy, s' addig süjtölne Isten mindenkor minket, a' mint s' míg nekűnc tezenéc; sokszor igen veszedelmes háló lenne a' minékűnc. Netalán, ha

2. Reg. 20. amaz szent Király Ezechias, tovább fekvett volna amaz 3. 13. nagy betegségben, nem esic vala abban a' nagy bűnben, melyről Isten őtet a' Propheta által keményen meg-feddeté és fenyegetteté. Az eszes okos Borbély, midőn tályogot gyógyét, lassanként gyógyétja, noha a' sebert könnyen és hamar bé-gyógyétharná; hogy tudnia illic nagyobru loltalmazza a' beteget. Mivel a' ruttság nehezen és kétfőrtifut ki, és ha csak mi kevés szorulna-is benn a' testben, meg-ujulna a' nyavalya, s' gyakorta halálával emésztené meg az beteg. Így a' mi bölcs Orvosunc az Isten, látván sokszor, minémő fœ rut nehéz bűnőkre vonodnánk mi, s' mely nagy veszedelmekben esnénk; a' nyomorúságok-nac békojában vét, s' abban jártat fockáig: s' így orvosolja dolgun-

dolgunkat. *Negyedszer*, ugyan valóban meg akarja Isten az izakadatlanul rajtunc forgó kereksztec által, velűnc ez szemfény vesztő világot untatni. Vajki édes volna nekűnc ez az álhatatlan életűnc, minden eszűnc kedvűnc csak ezen lenne; az mennyei hazánk ritkán jutna eszűnkben is: azért Isten ugy cselekezzic velűnc, mint az okos Dajka az igé escesse gyermeckel, keferű úrómmel vagy epével kenimeg emiőjét, s' ugy untattya azt meg azzal, ugy választya el a' csecstől a' gyermecket. Az Izraeli Fái, kiket Isten csak ide-iglen való szállásra bocsátot vala-bé Egyiptusban, színtén oda felejtic vala magokat noha az csak fellérűnc vala; az igéretnek pedig földé az mézzel téjel folyó Canahán, az örökös föld, mely egyszer s' mind a' mennyei örök hazának is példája vala, cizekben-is ritkán jutot, nem hogy még valaha oda igyekeztenec volna. Azért Isten fœ keferűnc in-fœg alá bocsátá Őket: mely ott lakásokat ugy meg-keferéte nekic, hogy *felament az ő keferő sohajtásoknac s' kiáltásoknac* Exod. 3. 8. *hangja Isten eleiben*, és ő szent Felségét az igaz Birót mint egy le-vonta onnan felűl az igaz tételre, és az in-fœg alol való ki-szabadatásra. Így ez világi életűnknek mézzét-is, fœ félcenyomorúságoknac keferő epéjével elegyíti, s' izakadatlan kereksztec alatt tart, hogy e' buzdosásunkból, haza kívánkozzunc, és a' mennyei örök hazát szívűnc izakadva ohajtsuc.

Hafznai. 1. Ha még az Isten parancsolatiban járo Hi-Hafznai veken-is, tulajdon az ő maga jelen létében, sokszor ennyi fœ súlyos, mind nagyobra nagyobra nevedkő veszélyec esnec; mit várhatnac hát azoc, a' kic Iste parancsolatja kivól fœt az ellen, Isten nélkül indulnak meg dolgokban? Mikor a' nyakas Izrael, Isten akarattya ellen akarna az ellen-fœgre indulni, azt mondja vala Móses nekic: *Miért szegitek-meg*

Num. 14. *tek-meg ilyen módon az Urnac beszédét! kétség nélkül nem mé-*
v. 41, 42, gyen a véghez. Felne mennyetec, mert nem léfzen az Ur ti kö-
36. zóttec: hogy el ne huljatos a ti ellenségitec miat --- mert mivel-
hogy el fordultatos, hogy ne járnátos az Urnac után, nem léfzen
az Ur veletec. Nem fogadac rá indulának az ellenlégre,
meg-veretteténc felette igen. Azt jelenti az Isten lelke
Judic. 5. Birák. 5. 20, 21, 22, hogy ez illence ellen meny föld fel kelne,
20, 21, a csillagok is az ő helyekből harezolnac ellenec: a Patakoc s fo-
36. lyovizec rajtos léfzene, s el-sepric őket, mint a Siferát: és még
Exod. 14. kereknek fordulások is el-vetődven, az tenger vize fut rájoc,
v. 25. 26. s mint az Egyptusbélieket, el-boréttya őket.

2. Hafzna, Hatalmas erőfő vigasztalóc vagyon itt a ke-
 fervefs állapotokban forgo nyomorult Hivéknek; sőt gyö-
 nyörűfőcs élézfő szellő ez ő nékie, mindön a' tűz által
 1. Pet. I. 7. *való probaknac rettenetellen szikrázó kemencejében izzad-*
 Dan. 3. *nac, ama három isackal. Ez a Tanuság ez ő nékie, ama*
 v. 21. *Samfon Mészénec meg fejtéle: Az erősből edes jöve ki:*
 Judic. 14. *az Erőf itt, amaz méreg erőf ezechhez hasonló nehéz foc és*
 v. 14. *hoszfzas probác; az Edesf, a szim méznél edesebb lelki hafz-*
 Ps. 12. 11. *noc, tanuságoc, mellyec azokból ki-jönc. Ez a lelki gon-*
 dolat tártotta a' nyomorúságoknac hánykodo tengerén.
 Psal. 42. 8. *(mellyen egygyic mélyfeg a' másikat hítja) csac nem el fillye-*
 Psal. 119. *lyefséggel el ne borulna, mint maga mondotta: Ha a te tör-*
 v. 92. *vényed nem lott volna nekem gyönyörűfegem, régen el vesztet-*
 volna az én nyomorúságomban.

Ide, ide emeld hát probác Oskolájában gyakorlódo, sze-
 gény csüggedő lélec fejedet, midön a' bölcs és minden-
 kor jo itélető Ur Isten, a' nyomorúságoknac hév kemen-
 czében izzazt és kohol. Hát meg-sullyosítottac, s' hajád
 szálatnál is inkább meg-fokafodtanac a' probác rajtad, ne-
 veked-

vekedne napról napra inkább inkább fejedet! Oh ne
 csüggedez egyedül csac a jelen valo keserves érzésen; ha-
 nem néz által azokra a' mikre Isten néz. Probál ő szent
 Fellege, álhatatóságot akarja veled meg-tudatni: az
 elle ned vádoskodó, s' benned lévő kegyelmeket ocsáro-
 lo Sántát akarja meg-hamissítani, czáfolni. Nem tanultál
 volt még elég alázatóságot, s' békeséges túrést: gyako-
 rolatlan voltál még a' magad meg-tagadáfában. Markod-
 ban akarja szakasztani minden világi reménfégidet s' bi-
 zodalmidat, hogy csac egyedül ő rejá szoruly: becsstelen
 volt, avagy csac nem volt elég drága nállad az ő drága meg-
 szabadétáfa. Nagy bűnőkre s' veszedelmekre hanyatlot-
 tál: Nem untad még meg e világot, és őrc mennyei ha-
 zádat nem sohajtottad kellete képpen. Azért terhel s' tart
 illy nehéz sulyos és hoszfzas probác alatt: deréc jo tanultá
 akar Isten ezekben tenni, miglen az ő Fiának ábrázattjához
 hasonlatos lefzefsz; s' tellyes fersivvá nevedel, a' meg örökódott
 Christus állapotjánac mértéke szerént. Ez vigasztalja szegény
 meg-fojlódott lelkeget, az rajtad sullyosottan sullyosodó
 hoszfzas keresztf-viselesekben.

III. Tanuság. *A' nehéz és sulyos nyomorúság, sok-*
szor még a' Christushoz leg közel járó szerelmes hivat-
hiteken, igen meg-tántorgatja és gyengéti.

A' Tanérványoknac itt valo szomoru példajoc szolgál-
 tatja nekünk ez Tanuságot: kiken a' szélvész és háboruc
 meg-fokafodván, im mint el-rémült eczentől, eczentől
 kétfégben esnee! De még a' vastagabb hiven is meg-
 esett ez, s' meg-esic nem egyszer. Légyen minden példac
 helyett ama nagy hitő Dávid, a' ki egyszer s' mind Prophe-
 ta is vala. Az 30-dic Soltárban őnnön maga jelenti maga

G

felől,

Rom. 6.
 v. 29.
 Eph. 4.
 v. 13.

III. Tanúság.

felől, hogy ő néhánykori csendes állapotjában, a' mint nevezet szerént Absolon pártütése előtt dolga vala, testi bátorkodásból el hitette volt magával, hogy állapattya ugy meg erősödött, hogy immár a' többé meg nem változic. Azonban meg-vonván Isten tőle magát, saját maga. Fiát rá támasztván, és az által székiből ki-rezgetvén; ugy meg-ijedet, ugy meg-háborodot, hogy el-hitette volt magával hogy már tellyeséggel oda vagy on minden dolga, és ezentől koporsóra kellettne szállani. Más igen szomorú keresztriben is (mellyec mint valami rettenetes áradásoc és haboc, ő rajta által s' meg által csaptac, a' mint maga szoll) mindgyárt a' következő Soltárban jelenti, annyira jutott volt dolga, hogy azt gondolta az ő nagy hirtelenségében, hogy el-vetette Isten szemei elől. Az 42-dikben pedig s' a' 43-dikban, mint egy ugyan rijogatta csüggedező szegény lelkét, hogy az nehéz próbákban olly igen el-hagyta volt magát: *Miért hagytad-el oh én lelkem ilyen igen magadat? és miért busongasz én bennem? várjad az Istent, &c.* Így vagy on sokszor a' Nagy hiveknek-is dolgoc.

Okai. Mely állapotban sokszor a' hivec, a' magoc vigyázatlanságával, és lelki lomhaságoval, ennec felette, a' mint a' Dávid példájából ki-tetűzic, magoc alétásával s' hitfégekkel ejtic magokat. Így nyilic azért fel a' szemec, s' így elmérik meg magokat. Tudt ide a' felfő két Tanuságoknak is okait nagyobb részént.

Hafzna. Hafzna. E' Tanuság nem arra valo, hogy c'féle gyengelkedésben magadat kuntassad, s' tessél magadnac: távol légyen; mert oh nagy felszegség és fogyatkozás ez, a' mint mindgyárt a' következő Tanuságbol meg-értyűc; hanem vigasztalásra valo ez, ha midőn így meg-gyengülvén a' nehéz kísértetec miat hited, meg ijeteznél felette,

igen

igen, azzal hitetvén az ördög, c' világ, és a' te magad lelke tégedet, hogy nem igaz hita te hited; vagy pedig ki-estél abból. Mely látod nem helyes, mert ez még a' nagy szenteken-is meg-est. Fel-vészén azért még Isten, csak siets az ő kegyelmes atyai bánása s' dajkalkodása alá bocsátani magadat. Melyről-is a' következő Tanuság ad többet tudnod.

IV. Tanuság. *Kicsiny hitű segnec jele, a' próbákban mindgyárt el-csüggedni; mely hitben valo meg-gyengülés a' hivekben, nagy felfszegség, s' neheztelli igen Isten.*

Ezt abból érthettyük meg, hogy a' Tanítványoc a' tengeri szél vészben ennyire el-ijedvén, Idvezítőnc *kicsiny hitűveknec* szólítja őket, s' meg-is feddi igen érette: *mit fellec oh kicsiny hitűvec?* szent Marc így is mondgya hogy feddet-
te őket: *Miért vagytoc illy félénkec? hogy vagy on hogyan nincsen hitetec?* tudni-illic tellyes elég hitetec. Pétert-is, mikor on nyughatatlanokodásból a' tengerre ki-kéredzvén, és annac hátán járván, a' nagy szelektől s' haboktól el-ijedvén suppadozni és silyedezni kezdet volna, s' reménked-
néc, *Uram tarcs-meg engemet;* igen meg-dorgálá ezen okból: *Oh kicsiny hitű miért esel kétseben?* Más alkalmatossággal-is, midőn az ő hatalmánac s' gondvifélétnec ennel is több példait láttac volna az ő Tanítványi, a' hitben valo gyengélkedésért mint neheztelt rájoc s' mely kemény szóval feddette őket! *Nincsené még-is értelmetec? még-is ostoba a' szivetec? Szemetec lévén nem láttoké? &c.*

Okai ennec, 1. Mert hátra esés ez az kellete szerént valo mértéktől: *le-eresztett kezecc: reszketeges öszve verődő térdec, egyenetlen lépés, sántaság,* Hebr. 12. 12. 13. mellyet az Isten igen bán: s' meg-bocsáthatatlanág-is férkezie el kétfőre ez

G 2

vétecc

IV. Tanuság.

Math. 8.

v. 26.

Marc. 4.

v. 40.

Marc. 14.

28. 29.

30. 31.

Marc. 8.

17. 18.

&c.

Okai.

vétec alá, Láld, *Sid. 6. v. 8.* 2. Mert a' ki így gyengélkedie, mint egy ugyan szegyet téfzen Istenén, mint ha ő szent Fellege nem volna elégleges a' meg tartásra: a' mi nagyobb azt mondgya szent János hogy ez ilyen az Isten ugyan ha-
 1. Joh. 5.
 v. 10.
 Efa. 47.
 v. 27.
 Psal. 23. 4.

Hasznai.

Hasznai e' Tanuságna: 1. Innen mint világos tükörből meg nézhetjuc szennyünket, kik e' gyenge hitűségünk nem hogy sajnálnóc, fájna a' szívűnc rajta; de még ingyen csinálni eszünkben venni sem akarjuk azt: vagy ha vesztűk is, még tetczűnc magunknac ez nagy féltűségűnk nec ganájában. Am meg értőc micsoda ítélettel legyen. Isten felőlűnc érette; s' ha sokkáig vesztetűnc benne, mi fog végtére találni.

2. Serkenget minket ez Tanuság, hogy ez Gyengélkedéstől ojjuc magunkat; ha hól belécsűnc, legyűnc azon, mint hatolhasűnk ki mentől hamaréb belőlle. De talám nem tudod az utját s' modgyát? Ez en nec az ő mestersege, hogy leg elsőszór is, annac mennyűnk végére, mi dolgokban valo fogyatkozásűnc szokta ez ily állapattal valo meggyengülést hitűnkre hozni. Másodszor, mint kell azt meg-orvoslani. Az Istenben valo igaz hit ez állapotban Négyben veti meg magát, 1. az ő Minden tudásában; 2. Minden hatóságában; 3. Igaz mondó voltában; 4. Jóságában Christus által: elhívén erősen hogy ő a' leg-tirkosb szűklégeket is jól erti; meg is tellyesítheti, ha izintén reménség felett főt az ellenvalók is azok: hiszi álhatatosán hogy az Isten nec valamnyi igéreti vanna, Christusban U G Y A N O C és A M E N E C; s' ő benne valo jó voltáért hozzánk, nem csac tudgya, reheti, igéri;

Rom. 4. v.
 18. 19.
 20. 21.
 2. Cor. 1.
 v. 10.

igéri; hanem bizonnnyal meg is tellyesű azokat az ő Hivenecc. Im már midőn a' hit a' nehéz állapotokban gyengélkedie, szűklég képpen ezek nec vagy valamelyikében, vagy mindenikben, akadoz. A' Tanérványoc a' haboc közöt az elsőről, harmadikról, és negyedikről, felejtkeztenec volt meg. Moses Isten nec ama' nagy kedves embere, midőn Isten a' nép nec huft igért volna, s' így felelne: *avagy a' tenger nec minden halai őszve gyűjtetneké nekic, hogy elég legyen né-* Num. 11.
kic; az másodikban úgy mint az Isten Mindenhatóságában v. 22.
botlot meg. Azért feddi Isten ilyen képpen: Avagy meg-
rővidülté az Urnac keze? Majd meg-látod ha bé tellyesedik az v. 23.
én beszédem, vagy nem. A' mikor penig a' Tanérványoc a' kenyér nec magokkal nem vétele végett akadoznának őn. köztötőc, *Math. 16. Marc. 4;* úgy tetzc mind e' Négyről felejtkeztenec volt. Itt, itt vizsgál meg azért hitedet: itt találod fel hibadat, a' mely miat gyenge hitűvé lőttel. Mellyet fel-találván, légy minden serénységgeddel azon, mint térj mentől hamaréb az igaz utra, a' melyből ki-tévelyedtél. Ez pedig úgy léfzen, ha Isten nec ez Négy Tulajdonági felől szolló szép fontos bizonylágat az Szent írás-nac, gyakorta vizsgálod; de nem csac puszta szemléléssel, hanem hittel, mert a' *hittel meg-mértékelt hallás használ.* Hebr. 4. 2.
 Mely hathatosóc pedig avagy csac ezec! A' Minden-tudás-rol az 94. Soltárban, v. 7, 8, 9. Midőn az Erőszac tévőc így kuntarnac magokat: *Nem látja az Isten, és a' Jacobnac Istenec nem tudgya:* így felel Isten lelke nekic: *Ti balgatagoc mikor tértecz eszetekre? A' ki a' fület plántálta, avagy nem hallé? és a' kifizemet teremtetted, avagy nem láté? Mindenhatóságáról, jecgyezd meg avagy csac az előbb emlétett ízavát, mellyel Moses meg-rijogará. Ísimét, amaz emlékeztetted, Math. 19. v. 26: Az Isten nel mindenec lehetségesec.* Ísimét, Luc. 1. 37.

Nincs Istennél semmi szö lehetetlen. Az ő igaz mondogatását, az szent Pál elébb említett bizonyfág tétele, 2. Cor. 1. v. 20. az Ugyannal és Amennel, előven állatja s' adja előnkben. Viszont ama mondása Christus Urunknac, Luc. 21. v. 33. Az ég és a föld el-mulnac, az én beszédim semmi képpen el-nem-mulnac. Christusban hozzánk való Jósága a' mi kegyel-mes édes Anyánkac, mely hatható igéckel jelentetic a' val' esac ez helyekben: Job. 3. v. 16: Ugy szerette Isten e' világot, hogy az ő egyetlen egyszülött Fiát adná, hogy minden valaki hi-szen ő benne, el ne veszszen hanem örök életet végjen. Rom. 8. 32. A' ki az ő tulajdon fiának nem engedet, hanem adta azt mind-nyájunkért, mi módon nem adna az ő fiával minékünk mindene-ket? Mely fundamentumból minémő lelki dicsekedélt hoz-ki az Apostol, minden féle lelki testi háborgatáloc és probác ellen; meg-láthatni ott, a' kőverkezendő versék-ben. Adjunc még egyet ezekhez az Ov Testamentumból, tudnia-illie ama' választott szépet, Esa. 49. v. 14, 15, 16. Ha azt mondja a' Sion: el-hagyot engemet az Ur, és a' Jehova el-felelkezett en rolam. Vallyon el-felelkezhetik az anya az ő gyer-mekéről, hogy ne könyörüljön az ő méhének fián? ha ezek el-felel-kezhetnének-is, de én nem felelkezem el te rollad. Imé az én keze-imre fel-irtalac tégedet: a' te kőfalaid szüntelen én előttem forog-nac. Ha ez válogatott szép fundamentomokban, hitbéli buzgo elmélkedéssel ugyan beléjcc merülsz: lehetetlen.

Heb. 12. hogy le-eresztett kezeid, és reszketeges térded meg ne erősd-
jenec: s' lábaidal egyenes lépést ne tégy: és meg-santulván, min-
deneffől fogva el-téveledjél az utrol; hanem meg-gyogyulsz inkább
gyengéfégedből.

Hát micsoda ítéletben kell a' gyenge vagy kicsiny hit felől lenni: ugyan csac nem javallja azt Isten, meg- veti azt? Mely ha ugy vagyon hová lesznec a' gyenge hitűvec?

Felelet.

Felelet. Meg kell különböztetni a' dolgot. A' hit vagy nagy vagy kicsiny, ha igaz az, az az, ha Istenben való valosá-gos nyugvás, ő hozzá támaszkodás az, Christus által, az e-gész meg-tartatás dolgában; jó és kedves Isten előtt, s' meg-igazéró. Ismét, a' kicsiny hit, vagy kezdetben- való, a' mellyet tudnia-illie, csac mostanában ihelt s' gerjesztet a' Szent Lélecc a' szivben; vagy régi már: az-is pedig vagy eleitől fog-va olyan, mely csac ugyan azon egy állapotban való eleitől fogva; vagy pedig hátra esett, vizsgálva mászott mint a' rác, hogy így mondgyam, az az, mely nagy volt néha; de vala-mely késértet vigyázatlanul s' kélzűletlenül érvén ta-lálván azt, alább szállot. A' mi azért az első módon való ki-csiny hitet, az az, mely még igen új és csac ackori, illerj; azt az Ur Jesus Christus, nem hogy meg-utálná és vetné, inkább ségilli azt mignagygyá neveli. Ez-is az ő tulajdona mint Esaiás meg-jövendölte, s' az Evangalista-is bé-ho-za felőle: Imé az én szolgám -- az én választottam kit az én, Esa. 42. 7, lelkem kedvell -- nem kiált -- Az meg-repedezett romladozott 2. 5. nádat meg nem rontya, és a' sístől gőgyerá belet meg nem oltja, etc. Matth. 12. Azon Christushoz fogodzie, ez hit-is, noha reszketeges 18. gyenge kézzel még, melyhez a' vastag erősis hit. Mely álla-patban, ha attul félsz szegény gyenge hitű keresztyén, hog' nentalám el-lazalszkodic a' te gyenge kezec Christustól, nem tarthatod meg vastagon; Itt azt gondold-meg, hogy ez ő hozzá hit által való ragaszkodásban, nem csac te fo-god őtet, hanem ő-is fog tégedet: ez az, a' mit az Apostol mond, Phil. 3. v. 12: meg-fogattattam a' Jesus Christustól: mint színtén a' járni induló kűded úgy fogja a' Dajka kezét, hogy a' Dajka-is fogja azt. Ez az ő fogá-ja-is, nem annyira a' magunké, tartoztat minket olly vastagon, hogy immár minket sóha senki az ő kezéből ki nem ragadhat, a' mint maga mondja

Rom. 7.
33, 39.

mondja szent Jánosnál, *cap. 10. 28.*: és a' Hiveknek is egyen egyen, e' fundamentumból állatjác oly nagy lelki dicsekedéssel az Apostollal, magoc felől: *Bizonyval el-hittém én, hogy sem halál, sem élet; sem Angyaloc, sem fejedelemséget, sem hatalmaságoc; sem jelen valóc, sem következendóc; sem magasság, sem mélység, sem semmi egyéb teremtet állat, el nem szá-ka-szthat minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a' mi Urunk Jésus Christusban.* Az régi és kezdettől fogva, csac ugyan azon egy állapotban egy unumban lévő kicsiny hit-is ő maga, ha jó és igaz az, s' Christushoz fogódzó; az-is, mely nevekedet volt ugyan, de meg ínt alább szállot; ezen okalat, nem meg-vetendő ugyan, a' kegyes Christus sem veti-meg, hanem életzgeti és neveli; de azért a' nagy vigyázatlanságot, tunyaságot, és tompaságot, hogy *annyi időre-is, nem nevekedet semmit; és hogy a' másic rendbéli, az Isten hatalmas erejénec s' jovoltánac mind tudása, s' mind annyiszor megatapasztalása után-is, akár mely ké-sértetek miatt ald szállot, meg-kicsinyült s' csac nem el-fogyatkozot; azt bezzeg nem javalja, hanem inkább nehez-relli, a' mint az oda felbő-hozort példac adac előnkben.* Meg-is kell ebből térni mentől hamarébb; egyébként Istennek hamar időn, nagy ostroma száll reánk, *Apoc. 2. 4, 5.*

Hebr. 5.
v. 12.

Egyeske vagyon hátra. Így szolfs itt talám: Aldott a' jó Istennek neve, hogy ez illy vétkes hitet-is nem szin-tén veti-meg, csac siesen ember. az fogyatkozásokból meg-térni; de mivel hozzá tévéd, hogy illy okon nem ve-tri Isten, ez két utolsó módon való gyenge, kicsiny hitet-is meg, *ha jó, ha épp az; oh mely igen kívánna az én szegény lelkem végére menni, mint tudhatnám én azt meg.* Meg-tudhadd ezt bizonynal csac im illy formán-is. A' Docto-roc, Orvosoc, mikor a' Beteg állapotjáról ítéletet akarnac tenni,

renni, *az pulsus, az élet erénec verdekletét látjác és próbál-lyákmeg annac illetéce által.* Mikor pedig annyira el-nehe-zedic az énlő ember, hogy minden mozgás lélegzés meg-szűnni láttatic abbá, de még kécséges ha holté-meg nemé? pih-tallat téstnec a' szájára, vagy vizet évegy pohárba a' szí-vére; s' ha azt láttyác hogy mozduánt, bizonynal tudgyác hog' beñe még a' lelke. Így cselekedjél te-is, midőn annyira el-szállott a' nagy kéértetekben, vagy akarmi módon hited, hogy nem-is érzed azt; tedd az élet érere az uodat, verdek-liké, s' mint verdeklic az, meny végére ha mozdule még va-lamit szived. De talám nē tudod micsoda az az élet vagy lé-lec a' te hitedben? A' Christus az: vizsgál-meg azért, ha mozdule ő még a' te szivedben, vagy a' te szived ő rejá: az az, kívánna s' ohajtya-e tiszta igaz buzgóssággal lelke a' Christust, s' ha lehetne mindgyárt ugyan most egy test és egy lélec lennél véle: mert azt mondgya az Apostol, hogy ember ez illyen kéfsz indulatért kedves Istennél? Mint hogy pedig, nem minden *pulsus* verdekleté az élet erénec jo jelenfég; azt-is láfd-meg ha, egyenlő s' egyarányu és álhatatosé az, ha szintén most a' betegségnec sullyán lat-su-is: tudnia-illic ha az a' te lelke nec szerelme Christiushoz, nem valami függő imez amaz egyenetlen, álhatatlané? az az, nem oly ockal, olly függéssel kívánnálé Christussal e-gyé lenni, hogy e' világgal és a' testi gonosz kívánságockal is egyességben lehetnél: tudván hogy e' *világnac barátságá, Jac. 4. 4.* Istennel való ellenkezés, a' mint szent Jakab szoll? Senki nem szolgálhat két Urnac, *Matth. 6. v. 24.* Avagy ha ugyan fű-gésben kívánod, ez Christuhoz-valo vonodáfordat tartani, légyen ez nem, mástól, hanem ő tőlle: az az, ám tarcs-meg mindent, valami ő véle- valo közönségeddel, hű-ségeddel nem ellenkezie: valami pedig ellenkezie, sza-kadgy.

2. Cor. 3.
v. 12.

Matth. 5. kedgy-elattol, ha tulajdon a' jobb kezéd, *szemed* az az, oly
29. 30. kedves, szerelmeles, és oly igen szivedhez ragadott csar-
lodott marhád léfzen-is az. De azt-is meg-lásd, hogy ál-
hataros-is, sőt idővel mind jobb jobb erőt vévő legyen.
az a' te Christushoz buzult szerelmed, mint a' jó jelenlé-
Matth. 13. gő *pulsus*, verdeklés. *Ac*ac ideigbivő, ha nem, *töm*
v. 6. mint zöldellenek-is, s' mely nagy reméniséget ígérnek-is ma-
gok felől; de végre ugyan *ki-száradnac*.

Misodszor, Probáld-meg, az Isten igéjéhez-is, micsó-
dás vonodást találjz lelkedben.. Mert a' hit *hallásból* va-
gyon, azt mondgya. szent Pál, *Rom. 10. v. 17*; az-is az ő
igaz eledle, mely által táplálódik. Valamint azért a'
szoptatos gyermeknek, csac mutatja-isa' Dajka a' csecset,
annyira fel-indul ahoz az ő kívánsága, hogy meg bete-
gednéc ha mindgyárt azt nem kaphatná. Illyen indultuak-
nac mondgya szent Péter. s' hagyja lenni az igaz hiveket:
1. Pet. 2. 2. *Mint a' mostan születetett gyermekek, az Isten beszédinek a-
maz tiszta tejét kívánjátok, hogy ennek általa nevedkedjete.* A'
ki csac véli hogy hiti vagyon, s' nincs, idegen annac szí-
ve az Igétől, kivált-képpen midőn az hathatossan sza-
battatic, illetetic ő rejá, a' mint Herodesre, *Marc. 6. 18.*

Ez kettőből, végére mehetczalkalmasént, ha kicsiny
hited igaz jó hité, nemé? Fel-találván hogy jó, vala-
mint ez nagy hibában magadnac ne tessél; hanem meg-
szánván bánván. félszegségedet, s' Isten. kegyelme-
szerént fel-épülni, a' fellyebb meg-értett uton és mo-
don: áhítatossan reménkedvén Istenne a' Ta-
nétványokkal: *Uram! neveld-meg az én bi-
remet! Amen! Amen!*

IGAZAK SORSA

c' világon.

Mellyet

A' TEKENTETES ES NAGYSA-
GOS BOCSKAI ISTVAN Uram, KI-
RALY Urunk ő Felsége belső Tanácsa, és Zem-
plén Vár-megyének főispánja, szerelmes
Hűtős-Társának;

Néhai Tekéntetes és Nagyságos LONYAI
SUSANNA Asszonyomnak, leg-utolsóbb tisz-
téségének meg-adásában pradicállot, a' Temetési-
nek helyén, ugy-minta Szereda-hellyi Egy-ház-
ban, az utolsó Hónac, vagy November-
nek 12-dik napján 1656-ben,

MEDGYESI PÁL.

Nyomtatott Sáros Patakon 1657-ben.